

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja

Druk nr 1858
Warszawa, 18 kwietnia 2000 r.

Prezes Rady Ministrów
RM 10-37-00

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

– o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych ustaw.

Projekty podstawowych aktów wykonawczych do ustawy zostaną przekazane niezwłocznie po zakończeniu prac nad ich przygotowaniem.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z wyrazami szacunku

(-) Jerzy Buzek

USTAWA
z dnia ..... 2000 r.

o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych ustaw.

Art. 1. W ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 114, poz. 739 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 wyrazy “dokument paszportowy” zastępuje się wyrazami “dokument podróży”;

2) w art. 4:

a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

“1) dokumencie podróży - oznacza to dokument uznany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej, uprawniający do przekroczenia granicy, wydany ~~cudzoziemcowi~~ przez organ państwa obcego, organ polski lub organizację międzynarodową, albo podmiot upoważniony przez organ państwa obcego, albo obcą władzę o charakterze państwowym,

2) wizie - oznacza to zezwolenie wydane ~~cudzoziemcowi~~ przez organ polski lub organ, którego właściwość w tej sprawie wynika z postanowień umów i porozumień międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, uprawniające go do wjazdu, przejazdu, pobytu i wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie, w celu i na warunkach w nim określonych,”

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

“2a) strefie tranzytowej lotniska międzynarodowego - oznacza to teren lotniska międzynarodowego, rozciągający się między pokładem statku powietrznego a stanowiskiem kontroli granicznej, który obejmuje płytę oraz pomieszczenia lotniska,”

c) skreśla się pkt 3,

d) pkt 4-6 otrzymują brzmienie:

“4) karcie pobytu - oznacza to dokument wydany przez organ polski cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenie na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

5) polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca - oznacza to dokument podróży wydany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej uprawniający do wielokrotnego przekraczania granicy,

6) tymczasowym polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca - oznacza to dokument podróży wydany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej, uprawniający do jednokrotnego przekroczenia granicy,”

e) w pkt 9 wyrazy “państwo, w którym zamieszkuje” zastępuje się wyrazami “państwo, w którym stale zamieszkuje”,

f) pkt 10 i 11 otrzymują brzmienie:

“10) bezpiecznym kraju pochodzenia - oznacza to taki kraj pochodzenia cudzoziemca, w którym ze względu na system prawa i jego stosowanie oraz ze względu na stosunki polityczne w nim panujące nie występują prześladowania z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub przekonań politycznych, a organizacjom pozarządowym i międzynarodowym, umożliwia się działalność na rzecz przestrzegania praw człowieka,

11) bezpiecznym kraju trzecim - oznacza to państwo nie będące krajem pochodzenia cudzoziemca, które ratyfikowało i stosuje Konwencję Genewską oraz Protokół Nowojorski, a w szczególności:

a) w którym nie występuje zagrożenie dla życia lub wolności cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zgodnie z art. 33 Konwencji Genewskiej,

b) które zapewnia cudzoziemcom dostęp do postępowania o nadanie statusu uchodźcy,

c) w którym cudzoziemcy ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy korzystają z ochrony przed wydaleniem, zgodnie z przepisami Konwencji Genewskiej.”;

3) w art. 5 wyrazy “dokument paszportowy” zastępuje się wyrazami “dokument podróży”;

4) po art. 5 dodaje się art. 5a w brzmieniu:

“Art. 5a. Cudzoziemcy będący obywatelami niektórych państw mogą przekroczyć granicę po uiszczeniu przez nich opłaty związanej z wjazdem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jest to niezbędne dla zachowania wzajemności w stosunkach z tymi państwami.”;

5) w art. 7:

a) skreśla się ust. 1,

b) w ust. 2 po wyrazie “jednokrotnego,” dodaje się wyraz “dwukrotnego”,

c) skreśla się ust. 3,

d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W wizie określa się:

1) okres ważności wizy, nie dłuższy niż 5 lat, podczas którego może nastąpić pierwszy wjazd i musi nastąpić ostatni wyjazd z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

2) okres pobytu, którym jest maksymalny czas pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie ważności wizy,

3) cel wjazdu i pobytu.”;

e) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Wiza może zawierać także inne informacje, w szczególności:

1) wskazanie miejsca, w którym powinno nastąpić przekroczenie granicy,

2) podanie liczby dzieci towarzyszących cudzoziemcowi, któremu wydano wizę.”;

6) w art. 8:

a) skreśla się ust. 1,

b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

“2. Wizę wydaje się na okres pobytu nie dłuższy niż 3 miesiące, z wyjątkiem wizy w celu przejazdu cudzoziemca przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, która może być wydana na okres nie dłuższy niż 5 dni.

3. W okresie, o którym mowa w ust. 2, cudzoziemiec, który spełnia warunki określone w art. 6 ust. 1, może wystąpić o wydanie kolejnych wiz, przy czym łączny okres pobytu na podstawie tych wiz nie może

przekroczyć 6 miesięcy w okresie 12 miesięcy, licząc od dnia pierwszego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

7) art. 9 otrzymuje brzmienie:

“Art. 9. 1. Jeżeli celem wjazdu i pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej, wiza może być wydana cudzoziemcowi, który przedstawi zezwolenie na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo oświadczenie pracodawcy o zamiarze zatrudnienia cudzoziemca lub powierzenia mu innej pracy zarobkowej, jeżeli zezwolenie na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej nie jest wymagane. Zasady wydawania zezwoleń na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej określają odrębne przepisy.

2. Jeżeli celem wjazdu i pobytu cudzoziemca jest przejazd przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wiza może być wydana cudzoziemcowi posiadającemu prawo wjazdu do państwa docelowego lub państwa graniczącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Jeżeli celem wjazdu cudzoziemca jest jego repatriacja do Rzeczypospolitej Polskiej wiza może być wydana cudzoziemcowi pochodzenia polskiego, za zgodą Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców.”;

8) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Wizę zamieszcza się w dokumencie podróży, którego okres ważności przekracza co najmniej o 3 miesiące termin, w którym musi nastąpić wyjazd z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy.

2. Jeżeli dokument podróży nie spełnia warunku, o którym mowa w ust. 1, odmawia się wydania wizy.”;

9) skreśla się art. 11;

10) art. 12 otrzymuje brzmienie:

“Art. 12. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem terminów, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 3, oraz przed upływem okresu ważności wizy, chyba że uzyskał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. “;

11) w art. 13:

a) w ust. 1:

- w pkt 5 po wyrazie "broń" dodaje się wyrazy "amunicję,"
- po pkt 8 dodaje się pkt 8a-8e w brzmieniu:

"8a) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub wymaganego zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony albo osiedlenie się,

8b) podjął zatrudnienie lub wykonywał inną pracę zarobkową, nie posiadając na to wymaganego zezwolenia i zgody, albo podjął inną działalność bez uzyskania wymaganego zezwolenia,

8c) udziela organom prowadzącym postępowania, o których mowa w niniejszej ustawie, fałszywych informacji albo posługuje się dokumentami zawierającymi nieprawdziwe dane, podrobionymi lub przerobionymi,

8d) nie wywiązuje się ze zobowiązań wobec Skarbu Państwa,

8e) jego wjazd i pobyt są niepożądane ze względu na zobowiązania wynikające z postanowień umów i porozumień międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską.",

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Odmawia się wydania wizy, unieważnia wizę wydaną lub odmawia wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie:

- 1) 3 lat od daty wydania ostatecznej decyzji o wydaleniu,
- 2) 5 lat od daty wydania ostatecznej decyzji o wydaleniu cudzoziemca, w wypadku pokrycia kosztów wydalenia przez Skarb Państwa,
- 3) 5 lat od daty uprawomocnienia się wyroków, o których mowa w ust. 1 pkt 2,
- 4) 2 lat od daty stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 8a,
- 5) 2 lat od daty stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 8b,

- 6) 5 lat od daty zakończenia postępowania, o którym mowa w ust. 1 pkt 8c,
- 7) utrzymywania się zobowiązań wobec Skarbu Państwa, o których mowa w ust. 1 pkt 8d,
- 8) wynikającym z umów i porozumień międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, o których mowa w ust. 1 pkt 8e,
- 9) utrzymywania się zagrożeń, o których mowa w ust. 1 pkt 3 - 9.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

“2. Odmawia się wydania wizy albo wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli od daty uprzedniej odmowy nie upłynęło 12 miesięcy, a cudzoziemiec nie przedstawił nowych okoliczności mających wpływ na podjęcie takiej decyzji.”,

d) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

“3a. Małoletniemu cudzoziemcowi pozostawionemu bez przedstawiciela ustawowego można odmówić wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mimo, iż posiada on ważny dokument podróży, środki wymagane dla wjazdu i pobytu oraz wizę, lub jest uprawniony do wjazdu na podstawie umowy lub porozumienia obowiązującego Rzeczpospolitą Polską.”,

e) w ust. 5 wyrazy “w dokumencie paszportowym” zastępuje się wyrazami “w dokumencie podróży”,

f) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

“5a. Decyzja o odmowie wydania wizy, podejmowana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określa termin opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

12) art. 14 otrzymuje brzmienie:

“Art. 14. 1. Cudzoziemcowi, wobec którego zachodzą okoliczności określone w art. 13 ust. 1, można zezwolić na wjazd lub wydać wizę, jeżeli:

- 1) przepisy prawa polskiego wymagają od niego osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej,

- 2) przebywa już na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie może opuścić tego terytorium ze względu na konieczność poddania się zabiegom lekarskim służącym ratowaniu życia,
- 3) ubiega się o wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ze względu na konieczność poddania się zabiegom lekarskim służącym ratowaniu życia, którym nie może zostać poddany w innym państwie,
- 4) zachodzi wyjątkowa sytuacja osobista, wymagająca obecności cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) wymaga tego interes Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, nie stosuje się przepisu art. 8 ust. 3 w zakresie dotyczącym łącznego okresu pobytu cudzoziemca.”;

13) w art. 15 w ust. 1:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

“2) cudzoziemca przebywającego legalnie przez okres co najmniej 5 lat na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,”,

b) po pkt 3 dodaje się wyrazy “zwanego dalej “zapraszającym”;

14) art. 17 otrzymuje brzmienie:

“Art. 17. 1. Zezwolenia, o którym mowa w art. 16 pkt 1, można udzielić, jeżeli cudzoziemiec wykaże, że zachodzą okoliczności uzasadniające jego zamieszkanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 6 miesięcy.

2. Okolicznościami, o których mowa w ust. 1, mogą być w szczególności:

- 1) uzyskanie zezwolenia na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej albo oświadczenie pracodawcy o zamiarze zatrudnienia cudzoziemca lub powierzenia mu innej pracy zarobkowej, jeżeli zezwolenie na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej nie jest wymagane,
- 2) prowadzenie działalności gospodarczej, na podstawie przepisów prawa obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej, korzystnej dla gospodarki narodowej, a w szczególności przyczyniającej się do

wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia nowych miejsc pracy,

- 3) kontynuowanie przez cudzoziemca o uznanym dorobku artystycznym twórczości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) podjęcie studiów przez cudzoziemca mającego zapewnione środki finansowe niezbędne na pokrycie kosztów studiów oraz utrzymania się podczas studiów, bez potrzeby korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, potwierdzone zaświadczeniem państwowej lub niepaństwowej szkoły wyższej, potwierdzającego przyjęcie na studia,
- 5) udział w szkoleniach i stażach zawodowych realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej,
- 6) zawarcie małżeństwa z obywatelem polskim lub cudzoziemcem posiadającym zezwolenie na osiedlenie się, jeżeli nie jest ono zawarte wyłącznie w celu uzyskania zezwolenia, o którym mowa w art.16 pkt 1,
- 7) konieczność przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z uwagi na fakt, że jedynym krajem, do którego cudzoziemiec mógłby zostać wydalony jest kraj, w którym mógłby on być poddany torturom, traktowany w sposób nieludzki lub poniżający, albo w taki sposób karany,
- 8) orzeczenie sądu o niedopuszczalności ekstradycji.”;

15) po art. 17 dodaje się art. 17a w brzmieniu:

“Art. 17a. O zawarciu małżeństwa wyłącznie w celu uzyskania zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą świadczyć, w szczególności:

- 1) przyjęcie korzyści majątkowej przez jednego z małżonków za wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa,
- 2) nie wypełnianie prawnych obowiązków wynikających z zawarcia małżeństwa,
- 3) brak wspólnego zamieszkiwania małżonków,

- 4) fakt, iż małżonkowie nie spotkali się nigdy przed zawarciem małżeństwa,
- 5) fakt, iż małżonkowie nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga,
- 6) jedno z małżonków w przeszłości zawierało już małżeństwo wyłącznie w celu uzyskania prawa wjazdu lub uzyskania zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony albo miały miejsce naruszenia przez któregoś z małżonków przepisów prawa związanego z pobytem cudzoziemców,
- 7) stwierdzony w toku postępowania wyjaśniającego fakt, iż małżonkowie nie są zgodni co do szczegółów danych osobowych dotyczących drugiego współmałżonka (nazwisko, adres, narodowość, zawód) i innych istotnych okoliczności, które ich dotyczą.”;

16) art. 18 otrzymuje brzmienie:

“Art. 18. 1. Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony może być udzielone na okres do 2 lat. Zezwolenie może zostać przedłużone każdorazowo na kolejne 2 lata, lub na okres krótszy niż 2 lata, gdy jest on wystarczający dla realizacji celu, w jakim zostało wydane, lub wobec utrzymywania się okoliczności, o których mowa w art. 53.

2. Przedłużenie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, może być udzielone po stwierdzeniu istnienia okoliczności uzasadniających dalszy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okolicznościami takimi mogą być w szczególności okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 2.

3. Wniosek o przedłużenie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, powinien być złożony co najmniej na 60 dni przed upływem terminu, na który zostało ono udzielone.”;

17) po art. 18 dodaje się art. 18a w brzmieniu:

“Art. 18a. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu, na jaki udzielono mu zezwolenia, o którym mowa w art. 16 pkt 1, chyba że uzyskał jego przedłużenie lub zezwolenie na osiedlenie się.”;

18) w art. 19:

a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

“3) bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez 5 lat na podstawie wiz i zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.”

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

“1a. Do okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, nie zalicza się okresu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego mu w związku z okolicznością, o której mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4.”,

c) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

“2. Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, mimo spełnienia przez niego warunków określonych w ust. 1, jeżeli okaże się, że ma on zobowiązania wobec kraju pochodzenia lub osób w nim zamieszkałych.”,

3. Warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, uważa się za spełnione, jeżeli cudzoziemiec ma dochody lub mienie wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania i leczenia swojego i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, bez potrzeby korzystania ze wsparcia materialnego ze środków pomocy społecznej, lub ma w Rzeczypospolitej Polskiej członka bądź członków rodziny zobowiązanych do łożenia na jego utrzymanie i będących w stanie wywiązać się z tego obowiązku, a także jeżeli wskaże lokal mieszkalny, w którym zamierza przebywać i przedstawi tytuł prawny do jego zajmowania.”;

19) po art. 19 dodaje się art. 19a i 19b w brzmieniu:

“Art. 19a. Zezwolenia na osiedlenie się udziela się małoletniemu cudzoziemcowi, urodzonemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, po przedstawieniu pisemnej zgody przedstawicieli ustawowych, jeżeli co najmniej jednemu z nich udzielono zezwolenia na osiedlenie się.

Art. 19b. Zezwolenia na osiedlenie się udziela się cudzoziemcowi, na jego wniosek, jeżeli przebywał na podstawie wiz i zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż 10 lat.”;

20) art. 20 otrzymuje brzmienie:

“Art. 20. Cudzoziemcowi, który otrzymał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się wydaje się kartę pobytu.”;

21) art. 21 otrzymuje brzmienie:

“Art. 21. 1. Karta pobytu określa rodzaj wydanego zezwolenia, termin jej ważności oraz potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Karta pobytu uprawnia, w okresie jej ważności, wraz z dokumentem podróży, do wielokrotnego przekraczania granicy bez konieczności uzyskania wizy.”,

22) w art. 23:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

b) dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

“2. Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 19b, odmawia się udzielenia zezwolenia na osiedlenie się, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrona porządku publicznego.

3. Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 19b, można odmówić udzielenia zezwolenia na osiedlenie się, jeżeli cudzoziemiec nie posiada własnych środków utrzymania, ubezpieczenia zdrowotnego umożliwiającego pokrycie kosztów leczenia, a także możliwości wykonywania zawodu.”;

23) po Rozdziale 3 dodaje się Rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a Łączenie rodzin

Art. 24a

1. Cudzoziemcowi znajdującemu się poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

1) pozostającemu z cudzoziemcem, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w związku małżeńskim uznawanym na gruncie prawa Rzeczypospolitej Polskiej,

2) małoletniemu, stanu wolnego, będącemu:

- a) dzieckiem cudzoziemca, jeśli cudzoziemiec faktycznie sprawuje władzę rodzicielską albo opiekę nad dzieckiem,
  - b) dzieckiem przysposobionym przez cudzoziemca w okresie poprzedzającym przyjazd cudzoziemca do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie orzeczenia właściwego organu oraz posiada te same prawa i obowiązki co dziecko naturalne,
  - c) dzieckiem współmałżonka przebywającego poza granicą Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jedno ze współmałżonków lub oboje sprawują władzę rodzicielską albo opiekę nad dzieckiem,
- można udzielić zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub na osiedlenie się, w celu wspólnego pobytu ze współmałżonkiem lub rodzicem.

Art.24b

1. Cudzoziemcowi można udzielić zezwolenia, na zamieszkanie na czas oznaczony, jeżeli:
  - 1) współmałżonek albo rodzic przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez co najmniej 5 lat na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony,
  - 2) współmałżonek albo rodzic przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się,
  - 3) współmałżonek albo rodzic przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, wydanego w związku z nadaniem statusu uchodźcy.
2. Na wniosek cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w ust. 1, współmałżonkowi i małoletnim dzieciom wydaje się, o ile nie zachodzą okoliczności wskazane w art.13 ust. 1:
  - 1) zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, w wypadku wskazanym w ust. 1 pkt 1 i 3,
  - 2) zezwolenie na osiedlenie się, w wypadku wskazanym w ust. 1 pkt 2.
3. Do cudzoziemca wjeżdżającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu połączenia z rodziną nie stosuje się przepisu art. 6 ust. 1.

4. Zezwolenia, o których mowa w ust. 2, wygasają w terminie roku od daty ich wydania, o ile w tym okresie nie nastąpi wjazd cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, udziela się na okres ważności zezwolenia wydanego współmałżonkowi lub rodzicowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie udzielonego zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
6. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, przedłuża się odpowiednio do przedłużenia okresu ważności zezwolenia wydanego współmałżonkowi lub rodzicowi, o którym mowa w art. 24b ust. 1 pkt 1 i 3.
7. W postępowaniu o wydanie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony albo osiedlenie się współmałżonka i małoletnich dzieci cudzoziemca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie stosuje się przepisów art. 17, 18 i 19.

Art. 24c

1. Cudzoziemcowi odmawia się udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony albo osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z łączeniem rodzin, odmawia się wydania wizy lub wydaną w tej sprawie wizę unieważnia a zezwolenie cofa, jeżeli:
  - 1) wniosek cudzoziemca o wydanie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony albo osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla jego współmałżonka lub małoletnich dzieci zawierał nieprawdziwe dane lub fałszywe informacje,
  - 2) związek małżeński został zawarty wyłącznie w celu umożliwienia współmałżonkowi uzyskania wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 3) pobyt małżonka lub małoletnich dzieci cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego.
2. Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony albo osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu łączenia rodzin, jeżeli:

- 1) pobyt współmałżonka lub małoletnich dzieci cudzoziemca zagroziłby zdrowiu publicznemu,
  - 2) warunki materialne i mieszkaniowe cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 24b ust. 1, wskazują, że pobyt jego rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie stanowił dodatkowe obciążenie dla systemu pomocy społecznej,
  - 3) cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 24b ust. 1, nie będzie mógł zapewnić członkom swojej rodziny możliwości korzystania ze świadczeń ubezpieczeń zdrowotnych.
3. Przepisów ust. 2 pkt 2 i 3 nie stosuje się wobec cudzoziemców, o których mowa w art. 24b ust. 1 pkt 3.

Art. 24d

1. Przepis art. 24b stosuje się odpowiednio do cudzoziemca będącego współmałżonkiem albo małoletnim dzieckiem obywatela polskiego przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Cudzoziemcowi, o którym mowa w ust. 1, udziela się zezwolenia na osiedlenie się.”;

24) tytuł rozdziału 4 otrzymuje brzmienie:

„Prawa i obowiązki cudzoziemców”;

25) w art. 25 wyrazy “podczas pobytu” zastępuje się wyrazami “przebywający legalnie”;

26) art. 26-31 otrzymują brzmienie:

„Art. 26. 1. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlega kontroli legalności pobytu.

2. Cudzoziemiec, który nie posiada ważnej wizy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony albo osiedlenie się powinien niezwłocznie opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 27. 1. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinien, na żądanie właściwych organów, przedstawić dokumenty i zezwolenia uprawniające go do pobytu na tym terytorium, a także okazać, że posiada środki niezbędne do pokrycia kosztów pobytu.

2. Cudzoziemiec, który utracił dokument podróży, jest obowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt Policji.

Art. 28. 1. Cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony albo osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który utracił dokument podróży albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, wydaje się, na jego wniosek, polski dokument podróży dla cudzoziemca, jeżeli uzyskanie przez niego nowego dokumentu podróży kraju pochodzenia nie jest możliwe.

2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się na okres do 2 lat, nie dłuższy jednak niż na okres ważności karty pobytu.

3. Wydanie polskiego dokumentu podróży nie zwalnia cudzoziemca od obowiązku podjęcia działań w celu uzyskania dokumentu podróży kraju pochodzenia.

4. W wypadku uzyskania dokumentu podróży kraju pochodzenia cudzoziemiec jest obowiązany niezwłocznie zwrócić polski dokument podróży dla cudzoziemca.

Art. 29. Cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony albo osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który podczas pobytu za granicą utracił swój dokument podróży albo którego dokument uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, wydaje się, na jego wniosek, tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca uprawniający go do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli uzyskanie przez niego nowego dokumentu podróży nie jest możliwe.

Art. 30. Cudzoziemcowi, przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie posiadającemu dokumentu podróży kraju pochodzenia albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, można wydać na jego wniosek albo z urzędu, tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca uprawniający go do wjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub inny dokument, którego obowiązek wydania wynika z postanowień umów i porozumień międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, jeżeli uzyskanie przez niego nowego dokumentu podróży kraju pochodzenia nie jest możliwe.

Art. 31. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 7 dni.”;

27) po Rozdziale 4 dodaje się Rozdział 4a w brzmieniu:

„Rozdział 4a

Pobyt cudzoziemców tymczasowo aresztowanych, pozbawionych wolności, umieszczonych w ośrodku strzeżonym oraz aresztowanych w celu wydalenia

Art. 31a

Pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tymczasowo aresztowanego, pozbawionego wolności, umieszczonego w ośrodku strzeżonym albo wobec którego zastosowano areszt w celu wydalenia uważa się za legalny w okresie obowiązywania orzeczenia o tymczasowym aresztowaniu, pozbawieniu wolności, umieszczeniu w ośrodku strzeżonym lub areszcie w celu wydalenia.

Art. 31b

Okres pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z jego tymczasowym aresztowaniem, odbywaniem kary pozbawienia wolności, umieszczeniem w ośrodku strzeżonym lub zastosowaniem aresztu w celu wydalenia nie zalicza się do okresów pobytu, o których mowa w art. 17 ust. 1 i art. 19b.”;

28) po art. 34 dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Art. 34a. 1. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy dotyczy także towarzyszących wnioskodawcy jego małoletnich dzieci.

2. Wniosek może dotyczyć współmałżonka cudzoziemca ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy, jeżeli cudzoziemiec zwraca się o to w swoim wniosku, a jego współmałżonek wyraża na to zgodę. W tym przypadku wniosek winien zawierać dane osobowe małżonka.

3. Jeżeli zachodzą poważne wątpliwości co do wieku cudzoziemca podającego się za małoletniego, można przeprowadzić, za zgodą cudzoziemca lub jego przedstawiciela ustawowego, badania medyczne mające na celu ustalenie wieku cudzoziemca.

4. Cudzoziemca, o którym mowa w ust. 3, traktuje się jak osobę pełnoletnią, jeżeli odmówił poddania się badaniom medycznym służącym ustaleniu jego wieku.”;

29) art. 35 otrzymuje brzmienie:

„Art. 35. 1. Wszczęcie postępowania o nadanie statusu uchodźcy następuje w drodze postanowienia.

2. Jeżeli wniosek został złożony przez cudzoziemca, który:

- 1) przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z bezpiecznego kraju trzeciego, do którego ma prawo powrotu,
- 2) ubiega się ponownie o nadanie statusu uchodźcy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie podając nowych istotnych okoliczności w sprawie,

odmawia się wszczęcia postępowania.

3. Odmowa wszczęcia postępowania następuje w drodze decyzji.

4. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, lub decyzja, o której mowa w ust. 3, powinny być wydane, z zastrzeżeniem art. 36, niezwłocznie, nie później jednak niż 24 godziny, po złożeniu wniosku.”;

30) w art.36:

a) ust.1 i 2 otrzymują brzmienie:

“1. Jeżeli zachodzi konieczność sprawdzenia, czy nie zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art.35 ust.2, albo potrzeba wyjaśnienia, czy cudzoziemiec składający wniosek o nadanie statusu uchodźcy nie podał fałszywych danych, informacji lub okoliczności, można odroczyć wydanie postanowienia o wszczęciu postępowania o nadanie statusu uchodźcy lub decyzji o odmowie wszczęcia postępowania na okres nie przekraczający 7 dni od dnia złożenia wniosku i nakazać cudzoziemcowi przebywanie w tym czasie w określonym miejscu.

2. Jeżeli po sprawdzeniu okaże się, że zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 35 ust. 2, odmówia się wszczęcia postępowania o nadanie statusu uchodźcy. W innych przypadkach należy postępowanie wszcząć.

b) w ust. 3 po wyrazach ”w art. 34 ust. 2” skreśla się przecinek i dodaje wyrazy “lub art. 34a ust. 2.”;

31) art. 37 otrzymuje brzmienie:

„Art. 37. 1. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy cudzoziemiec nie posiadający prawa wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinien złożyć w trakcie kontroli wjazdowej.

2. Cudzoziemiec, który nielegalnie przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powinien złożyć wniosek niezwłocznie po przekroczeniu granicy. Złożenie wniosku nie zwalnia cudzoziemca od odpowiedzialności za przekroczenie granicy bez wymaganego zezwolenia.

3. Cudzoziemiec przebywający legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinien złożyć wniosek po uzyskaniu wiadomości o zaistnieniu w jego kraju pochodzenia okoliczności uzasadniających nadanie mu statusu uchodźcy.”;

32) art. 39 otrzymuje brzmienie:

„Art. 39. 1. Cudzoziemcowi, w sprawie którego wydano postanowienie o wszczęciu postępowania o nadanie statusu uchodźcy, wydaje się tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca.

2. Tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca w okresie swojej ważności potwierdza tożsamość cudzoziemca i uprawnia go do jednorazowego wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca wydaje się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, z możliwością przedłużenia na kolejne okresy nie dłuższe niż 3 miesiące.

4. Postępowanie o wydanie cudzoziemcowi wizy lub udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, ulega z mocy prawa zawieszeniu na czas trwania postępowania o nadanie statusu uchodźcy.

5. Cudzoziemiec jest zobowiązany złożyć do depozytu, na czas trwania postępowania o nadanie statusu uchodźcy, swój dokument podróży organowi prowadzącemu postępowanie o nadanie statusu uchodźcy w pierwszej instancji.”;

33) w art. 40:

a) w ust. 1 po pkt 5 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) pomoc związaną z dobrowolną repatriacją cudzoziemca do kraju pochodzenia lub stałego pobytu.”,

b) w ust. 2 po wyrazach „o których mowa w ust.1” skreśla się przecinek i dodaje wyrazy „pkt 1-5,”

c) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W wypadkach uzasadnionych sytuacją zdrowotną cudzoziemca lub jego bezpieczeństwem świadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, mogą być udzielane poza ośrodkiem dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy.”;

34) po art. 40 dodaje się art. 40a w brzmieniu:

„Art. 40a. Decyzje w sprawach o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy podejmowane w pierwszej instancji, postanowienia o wszczęciu postępowania o nadanie statusu uchodźcy oraz decyzje o odmowie wszczęcia postępowania o nadanie statusu uchodźcy wydaje się po umożliwieniu cudzoziemcowi osobistego złożenia zeznań i oświadczeń.”;

35) w art. 41 wyrazy „w terminie 3 miesięcy” zastępuje się wyrazami „w terminie 6 miesięcy”;

36) po art. 41 dodaje się art. 41a w brzmieniu:

„Art. 41a. 1. Cudzoziemcowi odmawia się nadania statusu uchodźcy z powodu oczywistej bezzasadności wniosku, jeżeli jego wniosek o nadanie statusu uchodźcy:

- 1) nie zawiera jakichkolwiek podstaw uzasadniających obawę cudzoziemca przed prześladowaniem w jego kraju pochodzenia lub stałego pobytu, określonych w Konwencji Genewskiej, lub
- 2) oparty jest na świadomym wprowadzeniu w błąd organu lub ma na celu nadużycie postępowania o nadanie statusu uchodźcy.

2. Brak jest jakichkolwiek podstaw uzasadniających obawę cudzoziemca przed prześladowaniem, w szczególności, jeżeli:

- 1) cudzoziemiec nie odwołuje się do obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub swoich poglądów politycznych, a podaje inne przyczyny, takie jak poszukiwanie pracy lub lepszych warunków życiowych,
- 2) cudzoziemiec odwołuje się do obawy przed prześladowaniem, którego występowanie ograniczone jest do szczególnych części terytorium jego kraju pochodzenia lub stałego pobytu, podczas gdy mógł udać się bez

przeszkód i korzystać z ochrony przewidzianej w art. 33.1 Konwencji Genewskiej do innej części terytorium tego kraju,

- 3) cudzoziemiec nie podaje podstawowych informacji dotyczących okoliczności związanych z obawą cudzoziemca przed prześladowaniem.

3. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy oparty jest na świadomym wprowadzeniu w błąd organu lub ma na celu nadużycie postępowania o nadanie statusu uchodźcy, jeżeli:

- 1) zawiera dane w sposób oczywisty niewiarygodne lub nieprawdopodobne, lub fakty podane w nim nie są spójne, bądź zawiera oczywiste sprzeczności,
- 2) złożony został przez cudzoziemca, który przybył z bezpiecznego kraju pochodzenia,
- 3) cudzoziemiec podaje fałszywe informacje o swojej tożsamości lub przedstawia inne fałszywe dowody,
- 4) cudzoziemiec działając w złej wierze zniszczył, uszkodził, pozbył się lub zataił dowód istotny w postępowaniu,
- 5) cudzoziemiec mając możliwości wcześniejszego złożenia wniosku wystąpił o nadanie statusu uchodźcy jedynie w celu uniknięcia decyzji o wydaleniu.

4. Organ prowadzący postępowanie o nadanie statusu uchodźcy niezwłocznie po stwierdzeniu zaistnienia którejkolwiek z okoliczności wymienionych w ust. 1, wydaje decyzję o odmowie nadania statusu uchodźcy z powodu oczywistej bezzasadności wniosku.”;

37) w art. 42:

- a) w pkt 1 skreśla się wyrazy „nie spełnia warunków określonych w Konwencji Genewskiej i Protokole Nowojorskim lub”,

b) po pkt 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

„1a) nie spełnia warunków określonych w art. 1 A Konwencji Genewskiej,

1b) zachodzą okoliczności wymienione w art. 1 D i F Konwencji Genewskiej,”

c) po pkt 2 dodaje się pkt 3 i 4 w brzmieniu:

„3) jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany ze względu na zagrożenie dla bezpieczeństwa i obronności państwa,

4) został w Rzeczypospolitej Polskiej skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo stanowiące zbrodnię.”;

38) art. 44 otrzymuje brzmienie:

„Art. 44. 1. Małoletniemu dziecku cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy, jeżeli przebywa wraz z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nadaje się status uchodźcy oraz udziela zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony i wydaje dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej.

2. Jeżeli małoletniemu dziecku cudzoziemca nie wydano osobnego dokumentu podróży, dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej, wydany przedstawicielowi ustawowemu, obejmuje także małoletnie dziecko cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy.

3. W wypadku nadania statusu uchodźcy cudzoziemcowi, jego współmałżonkowi, o którym mowa w art. 34a ust. 2, nadaje się również status uchodźcy oraz wydaje dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej i udziela zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

39) po art. 44 dodaje się art. 44a w brzmieniu:

„Art. 44a. 1. Status uchodźcy wygasa z mocy prawa z chwilą nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego lub pisemnego zrzeczenia się statusu uchodźcy, albo w związku z wystąpieniem okoliczności wskazanych w art. 1 C 3 Konwencji Genewskiej.

2. Wygaśnięcie statusu uchodźcy powoduje z mocy prawa cofnięcie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.”;

40) w art. 45 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, wydane cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 43 i 44, nie może być cofnięte bez uprzedniego pozbawienia go statusu uchodźcy. W tym wypadku przepisu art. 22 nie stosuje się.”;

41) w art. 48 w ust. 1 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy „z wyjątkiem okoliczności wymienionych w art. 1 C 3 tej Konwencji.”;

42) w art. 49 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Cudzoziemiec, ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy albo któremu nadano ten status, może swobodnie kontaktować się z organizacjami zajmującymi się sprawami uchodźców.”;

43) w art. 50 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Wniosek o udzielenie azylu złożony przez cudzoziemca, który ubiegał się o nadanie statusu uchodźcy pozostawia się bez rozpoznania.”;

44) po Rozdziale 6 dodaje się Rozdział 6a w brzmieniu:

**“Rozdział 6a
Ochrona czasowa cudzoziemców na terytorium
Rzeczypospolitej Polskiej**

Art. 51a

1. Cudzoziemcom opuszczającym masowo swój kraj pochodzenia z powodu obcej inwazji, wojny, wojny domowej, konfliktów etnicznych lub rażących naruszeń praw człowieka można udzielić ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Ochrony czasowej udziela się do czasu, kiedy zaistnieją możliwości bezpiecznego powrotu cudzoziemców na tereny uprzedniego miejsca zamieszkania.

Art. 51b

1. Cudzoziemcom korzystającym z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje się wizę lub udziela zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oraz można zapewnić:
  - 1) zakwaterowanie,
  - 2) wyżywienie,
  - 3) opiekę medyczną.

2. W uzasadnionych wypadkach cudzoziemcom, o których mowa w ust. 1, można udzielić innych świadczeń, niezbędnych dla zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych cudzoziemców.

Art. 51c

Od cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pobiera się odciski linii papilarnych oraz sporządza jego fotografię. W uzasadnionych wypadkach takiego cudzoziemca można poddać badaniom lekarskim oraz niezbędnym zabiegom sanitarnym ciała i odzieży.

Art. 51d

Jeżeli cudzoziemiec korzystający z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie posiada dokumentu podróży można mu wydać polski dokument podróży dla cudzoziemca.

Art. 51 e

Wobec cudzoziemców korzystających przez okres krótszy niż 2 lata z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie stosuje się przepisów dotyczących nadawania statusu uchodźcy.”;

45) w art. 52:

a) w ust. 1 skreśla się pkt 1 i 4,

b) w ust. 3 wyrazy “w art. 32 Konwencji Genewskiej.” Zastępuje się wyrazami “w art. 32 i 33 Konwencji Genewskiej.”;

46) po art. 52 dodaje się art. 52a w brzmieniu:

„Art. 52a. Małoletni cudzoziemiec może być wydalony do kraju swego pochodzenia lub do innego państwa jedynie wtedy, gdy w państwie tym zostanie on otoczony opieką ze strony rodziców lub innych osób dorosłych, lub przez właściwe instytucje opiekuńcze.”;

47) art. 53 otrzymuje brzmienie:

“Art. 53. Cudzoziemca nie wolno wydalić do państwa, w którym mógłby być poddany torturom, traktowany w sposób nieludzki lub poniżający, albo w taki sposób karany.”;

- 48) w art. 54 w ust. 2 skreśla się wyrazy "w dokumencie paszportowym cudzoziemca albo";
- 49) w art. 57:
- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,
  - b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Cudzoziemiec zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po przekroczeniu granicy wbrew przepisom, jeżeli przekroczenie granicy nastąpiło nieumyślnie, może być niezwłocznie odstawiony do granicy Rzeczypospolitej Polskiej.";
- 50) w art. 58 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- "3. Jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania, cudzoziemiec nie zostanie przekazany do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o umieszczenie w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie aresztu w celu wydalenia, należy cudzoziemca niezwłocznie zwolnić. Cudzoziemca należy także zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o umieszczeniu w strzeżonym ośrodku albo o zastosowaniu wobec niego aresztu w celu wydalenia.";
- 51) w art. 59 w ust. 3 wyrazy "dokumentu paszportowego" zastępuje się wyrazami "dokumentu podróży",
- 52) tytuł Rozdziału 8 otrzymuje brzmienie:
- "Rejestry i ewidencja cudzoziemców oraz Krajowy System Informatyczny";
- 53) w art. 64 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. W wykazie zamieszcza się dane osobowe cudzoziemca (imię i nazwisko, imiona rodziców i nazwisko rodowe matki, data i miejsce urodzenia, płeć, obywatelstwo) oraz podstawę prawną i faktyczną wpisu – na okres, o którym mowa w art.13 ust. 1a.”,
- 54) w art. 65 w ust. 2 wyrazy „kierownikowi polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego” zastępuje się wyrazem „konsulowi”;
- 55) po art. 65 dodaje się art. 65a –65d w brzmieniu:

„Art. 65a

1. Cudzoziemiec może wystąpić do Prezesa z wnioskiem o:

- 1) udzielenie informacji dotyczącej wpisu jego danych do wykazu, o którym mowa w art. 64,
- 2) skorygowanie danych, dotyczących jego osoby, o ile stwierdzi ich nieprawdziwość,
- 3) wykreślenie z wykazu jego danych, o ile zachodzi podejrzenie, że brak jest podstaw do ich przechowywania.

2. W wypadkach określonych w art. 13 ust. 1 pkt 1 i 2, cudzoziemcowi udziela się informacji o wpisaniu do wykazu, okresie ważności wpisu do wykazu, jak również organie, na którego wniosek dokonano wpisu. W wypadkach określonych w art. 13 ust. 1 pkt 2-9 można odmówić cudzoziemcowi udzielenia informacji dotyczącej wpisu jego danych do wykazu, ze względu na ważny interes publiczny, bezpieczeństwo państwa lub ochronę tajemnicy państwowej.

Art. 65b

1. Dla potrzeb kontroli granicznej, kontroli legalności pobytu, o której mowa w art. 26 ust. 1, jak również dla potrzeb innych postępowań prowadzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ustawowych kompetencji organów tworzy się Krajowy System Informatyczny, zwany dalej „Systemem”.

2. W systemie gromadzone są i udostępniane dane:

1) osób:

- a) poszukiwanych w związku z dotyczącym ich wnioskiem o ekstradycję lub wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania w celu ekstradycji,
- b) którym postawiono zarzut popełnienia przestępstwa lub podejrzanych o popełnienie przestępstwa,
- c) których dotyczy wnioski o przekazanie w celu wykonania kary,
- d) znajdujących się w wykazie,
- e) zaginionych lub objętych ochroną w związku z toczącym się postępowaniem karnym,
- f) poszukiwanych na wniosek sądu lub prokuratury w związku z postępowaniem karnym,

2) przedmiotów:

- a) skradzionych lub zaginionych pojazdów samochodowych,
- b) skradzionej lub zaginionej broni,
- c) skradzionych lub zaginionych dokumentów tożsamości i ich druków,
- d) banknotów zgłoszonych jako poszukiwane.

3. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2 pkt 1, obejmują:

- 1) imię (imiona) i nazwisko oraz pseudonim,

- 2) datę i miejsce urodzenia,
- 3) obywatelstwo,
- 4) płeć,
- 5) niezmiennie znaki szczególne,
- 6) informację, czy dana osoba jest uzbrojona,
- 7) informację, czy dana osoba stosuje przemoc,
- 8) przyczynę wpisania danych osoby do Systemu,
- 9) zalecany sposób postępowania.

Art. 65c

Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców udostępnia informacje przetwarzane w wykazie i systemie za pomocą teletransmisji danych bez konieczności składania pisemnego wniosku uprawnionym organom, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane lub informacje uzyskał,
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych lub informacji niezgodnie z celem ich uzyskania,
- 3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań.

Art. 65d

1. Dane, o których mowa w art. 65b, mogą być udostępniane organom państw obcych na podstawie umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską.
2. Do zbioru, o którym mowa w art. 65b, można włączyć dane otrzymane od organów państw obcych.”;

56) w art. 67:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,

b) w ust. 1:

- w pkt 4 wyraz „rejestr” zastępuje się wyrazem „rejstry”,
- po pkt 7 dodaje się pkt 8 w brzmieniu:
„8) rejestr odcisków linii papilarnych, o których mowa w art. 38 ust.1 pkt 1, art. 51c i art. 56.”,

c) po ust. 1 dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Dane zawarte w rejestrach i ewidencji mogą być przetwarzane i udostępniane za pośrednictwem urządzeń teleinformatycznych.”;

57) w art. 68 w ust. 6 wyrazy „do 5. 000 zł” zastępuje się wyrazami „do 10. 000 zł”;

58) po Rozdziale 9 dodaje się rozdział 9a w brzmieniu:

**„Rozdział 9a
Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców**

Art. 68a

1. Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach repatriacji, wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w sprawach związanych z obywatelstwem wynikających z zakresu zadań administracji rządowej, jest Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, zwany dalej „Prezesem”.
2. Nadzór nad Prezesem sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 68b

1. Prezesa powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
2. Zastępców Prezesa powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Prezesa.
3. Prezes wykonuje zadania przy pomocy Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, zwanego dalej „Urzędem”.
4. Organizację Urzędu określa statut nadany w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 68c

Prezes realizuje zadania, o których mowa w art. 68a ust.1, a w szczególności:

- 1) wydaje zgody na wydanie wizy w celu repatriacji,
- 2) wydaje decyzje i postanowienia w sprawach zezwoleń na osiedlenie się dla małżonka i małoletnich dzieci repatriantów,
- 3) wydaje decyzje i postanowienia w sprawach wiz,
- 4) wydaje decyzje i postanowienia w sprawach zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony i osiedlenie się,

- 5) wydaje decyzje i postanowienia w sprawach zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony i osiedlenie się w związku z łączeniem rodzin,
- 6) wydaje decyzje i postanowienia w sprawach o nadanie statusu uchodźcy,
- 7) wydaje decyzje i postanowienia w sprawach o udzielenie azylu,
- 8) wydaje decyzje i postanowienia w sprawach o wydalenie,
- 9) prowadzi system, rejestry i ewidencje cudzoziemców,
- 10) nakłada karę administracyjną, o której mowa w art. 68 ust. 6,
- 11) wydaje decyzje i postanowienia w sprawach z zakresu obywatelstwa,
- 12) prowadzi analizy dotyczące sytuacji uchodźczej i imigracyjnej kraju,
- 13) prowadzi współpracę międzynarodową w dziedzinie zjawisk uchodźczych i imigracyjnych,
- 14) gromadzi informacje o krajach pochodzenia imigrantów,
- 15) prowadzi szkolenia w zakresie postępowań wobec cudzoziemców,
- 16) nadzoruje ośrodek dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy,
- 17) podejmuje inne działania, określone w niniejszej ustawie oraz przepisach odrębnych.

Art. 68d

1. Organem administracji rządowej na terenie województwa realizującym zadania Prezesa, o których mowa w art. 68c pkt 3-5, 8, 10 i 11, jest wojewoda, który działa przy pomocy dyrektora wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców, zwanego dalej "dyrektorem", jako kierownika wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.
2. W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w sprawach należących do zakresu zadań i kompetencji Prezesa, o których mowa w art. 68c ust. 1 pkt 3-5, 8, 10 i 11, organem właściwym jest, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, dyrektor i jako organ wyższego stopnia – Prezes.

Art. 68e

1. Dyrektora powołuje i odwołuje wojewoda w porozumieniu z Prezesem.
2. Dyrektor wykonuje zadania przy pomocy wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców.
3. Zastępcę dyrektora powołuje i odwołuje wojewoda na wniosek dyrektora.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, organizację wojewódzkich urzędów do spraw repatriacji i cudzoziemców. Rozporządzenie określać powinno w szczególności podział urzędu na komórki organizacyjne.

Art. 68f

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek Prezesa, może tworzyć zamiejscowe delegatury Urzędu. Kierownik delegatury może, z upoważnienia Prezesa, prowadzić sprawy i wydawać na terenie swojego działania decyzje administracyjne.

2. Wojewoda, na wniosek dyrektora, może tworzyć zamiejscowe delegatury wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców. Kierownik delegatury może, z upoważnienia dyrektora, prowadzić sprawy i wydawać na terenie swojego działania decyzje administracyjne.

Art. 68g

Prezes i dyrektor używają pieczęci okrągłej z wizerunkiem orła.

Art. 68h

Prezes, dyrektorzy i upoważnieni przez nich pracownicy Urzędu oraz wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców uprawnieni są do kontroli zezwoleń, dokumentów i środków, o których mowa w art. 27 ust. 1.”;

59) art. 69 otrzymuje brzmienie:

“Art. 69. 1. Rada do Spraw Uchodźców, zwana dalej “Radą”, jest organem odwoławczym od decyzji i postanowień wydawanych przez Prezesa w sprawach o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy, a także organem właściwym do wydawania opinii w formie postanowień w wypadkach, o których mowa w art. 85b ust. 4.

2. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, nadaje Radzie statut organizacyjny i regulamin czynności wewnętrznych, w tym w szczególności sposób zwoływania i odbywania posiedzeń składów orzekających oraz posiedzeń plenarnych, tworzenie wewnętrznych zespołów Rady, sposób reprezentowania Rady na zewnątrz, obowiązki i uprawnienia przewodniczącego Rady, sposób obiegu dokumentów.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania członków Rady. Rozporządzenie powinno określać w szczególności stałą część wynagrodzenia członków Rady oraz część wynagrodzenia uzależnioną od ilości spraw załatwionych przez poszczególnych członków Rady.”;

60) w art. 71 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

“1a. W wypadku uzasadnionym zwiększonym napływem odwołań składanych przez cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, powodującym brak możliwości załatwiania spraw w terminach określonych w ustawie, Prezes Rady Ministrów, na wniosek przewodniczącego Rady, może powołać dodatkowych członków Rady, na okres do końca danej kadencji.”;

61) w art. 72 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

“4) zaistnienia innych okoliczności uniemożliwiających członkowi Rady sprawowanie funkcji lub wywiązywanie się z obowiązków.”;

62) w art. 73 ust. 3-5 otrzymuje brzmienie:

“3. Rada orzeka w składzie jednoosobowym. Przewodniczący Rady może skierować sprawę do rozpatrzenia przez trzyosobowy skład orzekający. Skład orzekający wyznacza przewodniczący.

4. W wypadku rozpatrywania sprawy przez trzyosobowy skład orzekający orzeczenia zapadają większością głosów. Członek składu orzekającego nie może wstrzymać się od głosu.

5. W wypadku rozpatrywania sprawy przez trzyosobowy skład orzekający, przy składaniu podpisu przegłosowany członek składu orzekającego ma prawo zaznaczyć na orzeczeniu swoje zdanie odrębne, podając, w jakiej części i w jakim kierunku kwestionuje orzeczenie.”;

63) art. 74 otrzymuje brzmienie:

“Art. 74. 1. Pracodawca zatrudniający członka Rady udziela mu, na jego wniosek, urlopu bezpłatnego na czas sprawowania funkcji członka Rady.

2. Członek Rady może pełnić swoje obowiązki na podstawie umowy o pracę zawartej z Szefem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów na czas trwania kadencji Rady.

3. Do członków Rady pełniących swoją funkcję na podstawie umowy o pracę nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483, Nr 70, poz. 778 oraz Nr 110, poz. 1255).

4. Po zakończeniu urlopu bezpłatnego, o którym mowa w ust. 1, urzędnikom i pracownikom służby cywilnej przysługuje prawo powrotu na stanowisko zajmowane bezpośrednio przed udzieleniem urlopu, a jeżeli będzie to niemożliwe – na stanowisko równorzędne.”;

64) w art. 75 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

“2. Działalność Rady jest finansowana z budżetu państwa w części dotyczącej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. “;

65) w art. 76 w ust.2 wyrazy “kierowników polskich przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych” zastępuje się wyrazem “konsulów”;

66) w art. 77 po wyrazach “uzasadnienia decyzji” skreśla się wyraz “wydanej” i dodaje wyrazy “i postanowienia wydanego”;

67) po art. 77 dodaje się art. 77a w brzmieniu:

“Art. 77a. W postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów niniejszej ustawy, w zależności od ich rodzaju, mogą być przetwarzane, bez zgody cudzoziemca następujące dane:

- 1) pochodzenie rasowe lub etniczne,
- 2) poglądy polityczne,
- 3) narodowość,
- 4) przekonania religijne i przynależność wyznaniowa,
- 5) przynależność partyjna lub państwowa,
- 6) dane o stanie zdrowia,
- 7) dane dotyczące karalności,
- 8) dane dotyczące orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.”;

68) art. 78 i 79 otrzymują brzmienie:

“Art. 78. 1. Kontroli posiadania przez cudzoziemca dokumentów podróży, zezwoleń i środków:

- 1) o których mowa w art. 5 i 6, dokonuje komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej,

- 2) w wypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 3, dokonuje dyrektor,
  - 3) o których mowa w art. 27 ust. 1, dokonuje dyrektor, Prezes oraz funkcjonariusze Straży Granicznej lub Policji.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych i ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, wielkość środków, o których mowa w art. 6 ust. 1 pozwalających na pokrycie kosztów zakwaterowania, wyżywienia i transportu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz sposób dokumentowania ich posiadania przez cudzoziemca, wskazując rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie tych środków
  3. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić wobec cudzoziemców - obywateli niektórych państw obowiązek uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 5a, związanej z wjazdem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz określić wysokość tej opłaty.
  4. Opłata, o której mowa w art. 5a, jest pobierana przez Straż Graniczną i stanowi dochód budżetu państwa.
  5. Minister właściwy do spraw zagranicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych ogłosi, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", listę państw, z którymi Rzeczypospolita Polska zawarła porozumienie o częściowym zniesieniu obowiązku wizowego, lub które jednostronnie zniosły obowiązek wizowy dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, ze wskazaniem: daty wejścia w życie porozumienia; celu pobytu, dla którego zniesiono obowiązek wizowy; okresu pobytu bez konieczności uzyskania wizy oraz innych istotnych elementów dotyczących zasad wjazdu i pobytu.

Art. 79. 1. Wizy wydają albo odmawiają ich wydania za granicą konsulowie, w kraju - dyrektorzy właściwi ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach - komendanci granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej.

2. Jeżeli celem wjazdu i pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zatrudnienie lub podjęcie innej pracy zarobkowej, wizy wydają albo odmawiają ich wydania konsulowie, właściwi ze względu na miejsce zamieszkania cudzoziemca. Cudzoziemcowi, który uzyskał przedłużenie zezwolenia na zatrudnienie lub wykonywanie innej pracy zarobkowej wizę wydaje lub odmówia jej wydania również dyrektor właściwy ze względu na miejsce zatrudnienia cudzoziemca.

3. Wizy w wypadku, o którym mowa w art. 14 wydają albo odmawiają ich wydania organy wymienione w ust. 1 po uzyskaniu zgody Prezesa.

4. Jeżeli celem wjazdu i pobytu jest łączenie rodzin, wizy wydają konsulowie, właściwi ze względu na miejsce zamieszkania cudzoziemca, po doręczeniu im przez cudzoziemca odpisu decyzji o wydaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 24b ust. 1.

5. Od decyzji o odmowie wydania wizy, podjętej przez komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, odwołanie nie przysługuje.

6. Cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w razie utraty dokumentu podróży, jego zniszczenia lub utraty ważności, wizę, w miejsce utraconej, zamieszcza w nowym dokumencie, na wniosek cudzoziemca, organ, który ją wydał. Wizę, którą uprzednio wydał konsul albo komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, zamieszcza dyrektor właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

7. Minister właściwy do spraw zagranicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych ogłosi, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" listę państw, których obywatele muszą posiadać wizę wydaną w celu przejazdu tranzytowego przez strefę tranzytową lotniska międzynarodowego, w oparciu o przepisy przyjęte w Unii Europejskiej.;"

69) w art. 80 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

"2) o unieważnieniu wizy wydają dyrektorzy właściwi ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca oraz komendanci granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej – podczas przekraczania granicy,

3) o określeniu czasu pobytu, o którym mowa w art. 13 ust. 4, wydają dyrektorzy właściwi ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca oraz komendanci granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej – podczas przekraczania granicy.;"

70) w art. 81 wyraz "wojewoda" zastępuje się wyrazem "dyrektor";

71) w art. 82:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, z wyjątkiem przewidzianym w art. 85c ust. 3 oraz zezwolenia na osiedlenie się udziela lub

odmawia ich udzielenia, a także kartę pobytu wydaje dyrektor właściwy ze względu na miejsce zamierzonego pobytu cudzoziemca.”

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

“1a. Wymiany karty pobytu dokonuje dyrektor właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.”,

c) użyty w ust. 2 i 3, w różnych przypadkach, wyraz “wojewoda” zastępuje się użytym w odpowiednim przypadku wyrazem “dyrektor”,

d) w ust. 2 wyrazy “polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego” zastępuje się wyrazem “konsula”,

e) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

“4. Decyzje, o których mowa w ust. 1 i 3, dyrektor wydaje po zasięgnięciu opinii właściwego komendanta wojewódzkiego Policji oraz Szefa Urzędu Ochrony Państwa.”,

f) skreśla się ust. 5;

72) po art. 82 dodaje się art. 82a w brzmieniu:

“Art. 82a. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia potwierdzającego przyjęcie na studia, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4, zawierającego, między innymi: dane osobowe cudzoziemca (imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, obywatelstwo) nazwę i adres szkoły wyższej, termin rozpoczęcia nauki i okres nauki, na jaki cudzoziemiec został zakwalifikowany.”;

73) w art. 83:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

“1. Polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje dyrektor właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.”,

b) w ust. 2:

- zdanie wstępne otrzymuje brzmienie: “Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje:”,
- w pkt 1 wyrazy “kierownik polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego” zastępuje się wyrazem “konsul”,

- w pkt 2 wyraz “wojewoda” zastępuje się wyrazem “dyrektor”;

74) art. 85 otrzymuje brzmienie:

“Art. 85. 1. Cudzoziemiec składa wniosek o nadanie statusu uchodźcy:

- 1) do Prezesa za pośrednictwem komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, o ile nie posiada prawa wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 2) do Prezesa za pośrednictwem Komendanta Głównego Straży Granicznej, w trakcie swojego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych wyznaczy, w drodze rozporządzenia, komendantów granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej, uprawnionych do przyjmowania wniosków, o których mowa w ust. 1 pkt 1 oraz do prowadzenia postępowań w sprawach o wszczęcie postępowania o nadanie statusu uchodźcy, w tym zwłaszcza przesłuchiwanie osób ubiegających się o ten status i upoważni ich do wydawania postanowień, o których mowa w art. 35 ust. 1, uwzględniając skalę ruchu migracyjnego na obszarze właściwości poszczególnych granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej oraz warunki umożliwiające prawidłowe przyjmowanie wniosków i prowadzenie postępowań.”;

75) po art. 85 dodaje się art. 85a – 85 d w brzmieniu:

“Art. 85 a

1. Czynności zmierzające do identyfikacji lub ustalenia tożsamości cudzoziemca składającego wniosek o nadanie statusu uchodźcy oraz ustalenia okoliczności związanych z jego wjazdem i pobytem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym czynności, o których mowa w art. 38 ust. 1, podejmują:
  - 1) Komendant Główny Straży Granicznej, w wypadkach określonych w art. 85 ust. 1 pkt 2,
  - 2) komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, w wypadkach określonych w art. 85 ust. 1 pkt 1.
2. Komendant Główny Straży Granicznej w wypadkach określonych w art. 85 ust. 1 pkt 2 a komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej w przypadkach określonych w art. 85 ust. 1 pkt 1 podejmują czynności zmierzające do ustalenia, czy w odniesieniu do cudzoziemca nie zachodzą okoliczności wymienione w art. 42 pkt 1b, 3 i 4.

3. W celu realizacji czynności, o których mowa w ust. 1 Komendant Główny Straży Granicznej oraz komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, o których mowa w art. 85 ust. 1, mogą dokonać przeszukania cudzoziemca i jego bagażu.

Art. 85 b

1. Decyzje w sprawach o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy oraz w sprawach, o których mowa w art. 34 ust. 4, art. 35 ust. 2 i 3 oraz 38 ust. 3 wydaje Prezes.
2. Od decyzji i postanowień Prezesa wydanych w sprawach o nadanie lub cofnięcie statusu uchodźcy przysługuje odwołanie do Rady.
3. Decyzje o nadaniu statusu uchodźcy wydaje się po zasięgnięciu opinii Szefa Urzędu Ochrony Państwa.
4. W wypadku stwierdzenia oczywistej bezzasadności wniosku o nadanie statusu uchodźcy, Prezes niezwłocznie przekazuje Radzie akta sprawy z wnioskiem o wyrażenie w tej sprawie opinii w formie postanowienia.
5. Postanowienie, o którym mowa w ust. 4, Rada wydaje w terminie do 2 dni od daty przekazania Radzie akt sprawy. Na postanowienie Rady nie służy zażalenie.
6. W wypadku opinii Rady stwierdzającej oczywistą bezzasadność wniosku o nadanie statusu uchodźcy Prezes wydaje decyzję o odmowie nadania statusu uchodźcy, która jest decyzją ostateczną.

Art. 85 c

1. Tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy wydaje Komendant Główny Straży Granicznej w wypadkach określonych w art. 85 ust. 1 pkt 2, lub komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, w wypadkach określonych w art. 85 ust. 1 pkt 1.
2. Ważność tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy, przedłuża Prezes.
3. Cudzoziemcowi, który uzyskał status uchodźcy, dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej wydaje, oraz zezwolenia na pobyt na czas oznaczony udziela i je przedłuża, oraz kartę pobytu wydaje, Prezes.

Art. 85 d

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia warunki przyznawania i wstrzymywania oraz sposób korzystania przez cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu

uchodźcy ze świadczeń, o których mowa w art. 40 ust. 1, a w szczególności warunki w jakich cudzoziemcy ubiegający się o nadanie statusu uchodźcy mogą korzystać ze świadczeń, o których mowa w art. 40 ust. 1, przebywając poza ośrodkiem dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, warunki zakwaterowania w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, normy żywieniowe w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, okoliczności wypłaty ekwiwalentu za wyżywienie w ośrodku, zakres i tryb świadczenia opieki medycznej nad cudzoziemcami ubiegającymi się o nadanie statusu uchodźcy, zakres i warunki przyznawania oraz wstrzymywania pomocy rzeczowej cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy, rodzaje pomocy pieniężnej, warunki jej przyznawania, tryb jej wypłaty i zasady wstrzymywania wypłaty pomocy pieniężnej cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy, zakres pomocy, tryb przyznawania i warunki realizacji pomocy cudzoziemcom w związku z ich dobrowolną repatriacją do kraju pochodzenia lub stałego pobytu. Rozporządzenie powinno uwzględnić wymogi Konwencji Genewskiej w zakresie pomocy udzielanej uchodźcom.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, w odniesieniu do spraw, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 2: zakres badań lekarskich, szczegółowe warunki i sposób wykonywania tych badań, zakres i warunki wykonywania zabiegów sanitarnych ciała i odzieży cudzoziemców, ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zakres i warunki wykonywania nadzoru nad badaniami lekarskimi cudzoziemców umieszczanych w ośrodku dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, kierując się w szczególności zasadami wiedzy medycznej w zakresie zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy, przekształca i znosi ośrodki dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, regulamin pobytu w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, uwzględniający w szczególności warunki wstępu do ośrodka oraz odwiedzin osób w nim przebywających, pory i zasad wydawania posiłków, sposób utrzymywania czystości oraz zasady porządkowe.
5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze

rozporządzenia, kierując się dobrem dziecka i potrzebą zapewnienia małoletnim cudzoziemcom pozbawionym opieki warunków odpowiednich do stopnia ich rozwoju psychofizycznego warunki zakwaterowania małoletnich cudzoziemców pozbawionych opieki w okresie postępowania o nadanie statusu uchodźcy, kwalifikacje zawodowe personelu prowadzącego postępowania o nadanie statusu uchodźcy w sprawach małoletnich cudzoziemców pozbawionych opieki i udzielającego im świadczeń, o których mowa w art. 40 ust. 1, warunki, w jakich powinny być prowadzone czynności administracyjne w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy, z udziałem małoletniego cudzoziemca pozbawionego opieki, sposób sprawdzania okoliczności, o których mowa w art. 52a. “;

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania wobec cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, w stosunku do których zachodzi domniemanie, iż byli ofiarami przestępstw lub przemocy albo będących niepełnosprawnymi, uwzględniając w szczególności sytuację kobiet oraz osób torturowanych. Tryb postępowania określony w rozporządzeniu powinien uwzględniać w szczególności stan psychofizyczny w jakim znajduje się cudzoziemiec oraz przewidywać, w sytuacjach wymagających takiej potrzeby i w miarę możliwości, prowadzenie postępowania lub przeprowadzanie niektórych czynności w jego toku przez osobę tej samej płci co cudzoziemiec.”;

- 76) w art. 86 wyrazy „Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych” zastępuje się wyrazem „Prezes”;

- 77) po art. 86 dodaje się art. 86a w brzmieniu:

“Art. 86a. 1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, podejmuje każdorazowo decyzję o udzieleniu i sprawowaniu ochrony czasowej, o której mowa w art. 51a ust. 1, i o zasadach finansowania tej ochrony, a także określa limit cudzoziemców, wobec których można sprawować ochronę czasową, ramy czasowe lub warunki zakończenia sprawowania ochrony czasowej, zakres świadczeń udzielanych cudzoziemcom korzystającym z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 51b ust. 2, a także określa sposób realizacji zadań podejmowanych w ramach ochrony czasowej, uwzględniając w szczególności rodzaj zagrożenia, na które narażeni są cudzoziemcy, możliwości finansowania ochrony oraz

zobowiązania wynikające z postanowień umów i porozumień międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może powierzyć realizację określonych zadań podejmowanych w ramach ochrony czasowej organizacjom pozarządowym. Rozporządzenie powinno określać w szczególności zakres powierzanych zadań, sposób wykonywania kontroli realizacji zadań, organizacje, którym powierza się wykonywanie tych zadań oraz okres ich wykonywania.”;

78) w art. 87 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

“1. Decyzje o wydaleniu cudzoziemca wydaje, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Prezesa, Szefa Urzędu Ochrony Państwa, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji, dyrektor właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca lub miejsce ujawnienia zdarzenia będącego podstawą wystąpienia z wnioskiem o wydalenie cudzoziemca.

2. Czynności, o których mowa w art. 56, wykonują organy występujące o wydalenie cudzoziemca, a gdy decyzja wydawana jest na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub z urzędu przez dyrektora – właściwy komendant wojewódzki Policji.”;

79) w art. 88 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

“2. Postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia wydaje sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę dyrektora właściwego do wydania decyzji o wydaleniu, na jego wniosek lub wniosek Policji albo Straży Granicznej.

3. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 2, przysługuje w terminie 7 dni zażalenie do właściwego sądu okręgowego. Sąd rozpatruje zażalenie niezwłocznie.”;

80) w art. 89 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

“1. Strzeżone ośrodki dla cudzoziemców tworzy i likwiduje, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw wewnętrznych, określając równocześnie komendanta: wojewódzkiego Policji albo oddziału Straży Granicznej, któremu ośrodek ma podlegać.”;

81) w art. 90:

a) w ust. 1 wyrazy "Komendant Główny Straży Granicznej" zastępuje się wyrazem "Prezes",

b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Wpisu do wykazu oraz wykreślenia tego wpisu dokonuje Prezes z urzędu lub na wniosek:

- 1) Komendanta Głównego Policji,
- 2) Komendanta Głównego Straży Granicznej,
- 3) Szefa Urzędu Ochrony Państwa,
- 4) Ministra Obrony Narodowej,
- 5) ministra właściwego do finansów publicznych,
- 6) konsula.

3. W celu dokonania wpisu do wykazu:

- 1) sąd, który skazał cudzoziemca za przestępstwo, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt. 2 lit. a), zawiadamia organ prowadzący wykaz przesyłając odpis prawomocnego wyroku,
- 2) dyrektor, który wydał decyzję o wydaleniu, zawiadamia organ prowadzący wykaz przesyłając odpis ostatecznej decyzji o wydaleniu.”;

82) po art. 90 dodaje się art. 90a-90c w brzmieniu:

“Art. 90a.

1. Dane w systemie gromadzi i udostępnia Prezes.
2. Prezes wykonuje obowiązki wynikające z art.65 c.

Art. 90b

1. Dane, o których mowa w art.65 b udostępnia się:
  - 1) Komendantowi Głównemu Policji,
  - 2) Komendantowi Głównemu Straży Granicznej,
  - 3) Szefowi Urzędu Ochrony Państwa,
  - 4) ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,
  - 5) Ministrowi Sprawiedliwości,
  - 6) ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych,
  - 7) Ministrowi Obrony Narodowej,
  - 8) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych,
  - 9) Prezesowi Głównego Urzędu Cei,
  - 10) Generalnemu Inspektorowi Celnemu,

11) konsułowi.

2. Organy wymienione w ust.1 są zobowiązane do przekazywania do systemu danych, o których mowa w art.65b.

83) art. 91 otrzymuje brzmienie:

“Art. 91. 1. Rejestry, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 - 6 oraz ewidencję, o której mowa w art. 67 ust. 1 pkt 7, prowadzą organy wydające decyzje w tych sprawach w pierwszej instancji.

2. Rejestry, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 8, prowadzą:

- 1) Komendant Główny Straży Granicznej w wypadkach, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 1 i art. 51c,
- 2) Komendant Główny Policji w wypadkach, o których mowa w art. 56.

3. Dane gromadzone w rejestrach, o których mowa w ust. 2 pkt 1, przechowywane są oddzielnie od zbiorów i rejestrów odcisków linii papilarnych gromadzonych w innych celach.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób łączenia i udostępniania uprawnionym organom rejestrów, o których mowa w art. 67 ust. 1. Rozporządzenie powinno określać w szczególności przypadki, w których może nastąpić połączenie rejestrów, organy odpowiedzialne za prowadzenie rejestrów w przypadku ich połączenia, warunki udostępniania danych w systemie teleinformatycznym, sposób występowania o udostępnienie danych oraz sposób dokumentowania faktu udostępnienia danych.”;

84) w art. 92:

a) w ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: “Do kosztów związanych z konwojem należą koszty bezpośrednio związane z przelotem.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Karę administracyjną, o której mowa w art. 68 ust. 6, nakłada na przewoźnika dyrektor na wniosek komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej, w której odmówiono cudzoziemcowi wjazdu.”;

85) w art. 93 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

“2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wizy, zaproszenia, karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej oraz wniosków o ich wydanie,
- 2) wzory ewidencji zaproszeń, rejestrów, o których mowa w art. 67 pkt 1 – 6 i 8, oraz Systemu, o którym mowa w art. 64.”;

86) art. 94 otrzymuje brzmienie:

“Art. 94. 1. Karty pobytu, polskie dokumenty podróży dla cudzoziemców, tymczasowe polskie dokumenty podróży dla cudzoziemców, dokumenty podróży przewidziane w Konwencji Genewskiej oraz tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca wydaje się po uiszczeniu należnych opłat.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat pobieranych w kraju za wydanie dokumentów, o których mowa w ust. 1, tryb ich uiszczania, warunki i zakres stosowania ulg oraz zwolnień od opłat, warunki podwyższania opłat w razie zawinionej utraty albo zniszczenia dokumentu, a także dokumenty wymagane do uzyskania ulg i zwolnień. Wysokość opłaty powinna uwzględniać w szczególności jednostkowe koszty wytworzenia i wydania dokumentu.”;

87) skreśla się art. 95;

88) po art. 95 dodaje się art. 95a w brzmieniu:

“Art. 95a. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki przeprowadzania przez nadzorowane przez niego organy, kontroli zgodności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z przepisami niniejszej ustawy, wskazując:

- 1) sposób przeprowadzania kontroli, obejmujący okoliczności ich przeprowadzania i rodzaje kontrolowanych dokumentów,
- 2) zasady i zakres prowadzenia dokumentacji związanej z przeprowadzaniem kontroli.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady współpracy organów podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych z innymi organami w zakresie kontroli zgodności

pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z przepisami niniejszej ustawy, wskazując:

- 1) sposób koordynacji i współpracy organów przeprowadzających kontrolę,
- 2) zasady i zakres wymiany informacji między tymi organami,
- 3) zasady współpracy z innymi instytucjami i organizacjami w sprawach dotyczących kontroli,
- 4) zasady i zakres prowadzenia dokumentacji związanej z przeprowadzaniem kontroli.”;

89) w art. 98 wyrazy “w art. 5 i 6.” zastępuje się wyrazami “w art. 5 lub 6.”;

90) art. 101 otrzymuje brzmienie:

“Art. 101. W sprawach, o których mowa w niniejszej ustawie, nie stosuje się art. 33 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 91, poz. 577, z 1999 r. Nr 70, poz. 778 oraz z 2000r. Nr 12, poz. 136).”;

91) art. 103 i 104 otrzymują brzmienie:

“Art. 103. Kto zabiera w celu przywłaszczenia lub przywłaszcza sobie należący do cudzoziemca dokument podróży, kartę pobytu, polski dokument podróży dla cudzoziemca, tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca, tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca albo dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej lub takiego dokumentu używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 104. 1. Kto narusza przepisy art. 12 lub art. 27 albo nakazy lub zakazy określone w decyzji, o której mowa w art. 54 ust.1, lub nie opuszcza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji wydanej na podstawie art. 22 lub 24 ust.1 – podlega karze grzywny.

2. Orzekanie następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

3. Nakaz karny wydany w postępowaniu nakazowym jest natychmiast wykonalny.”;

92) użyte w art. 89 ust. 2 i 3, art. 93 ust. 1, art. 96 ust. 1 i 2, art. 98, art. 99, art. 100 ust. 1 i art. 102 ustawy, w różnych przypadkach, wyrazy "Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji" zastępuje się wyrazami "minister właściwy do spraw wewnętrznych" użytymi w tych samych przypadkach.

Art.2. W ustawie z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz.U. Nr 10, poz.49, z 1975 r. Nr 17, poz.94, z 1990 r. Nr 34, poz.198, z 1995 r. Nr 141, poz.692, z 1997 r. Nr 114, poz.739 i z 1998 r. Nr 106, poz.668) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art.16 w ust. 2 wyrazy „za pośrednictwem starosty” zastępuje się wyrazami „za pośrednictwem dyrektora wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców”;

2) w art.17:

a) w ust. 1 wyraz „wojewoda” zastępuje się wyrazami „dyrektor wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców”,

b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dyrektor wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców”,

c) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dyrektor wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców”,

d) w ust.4 wyraz „wojewoda” zastępuje się wyrazami „dyrektor wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców”;

3) w art.18:

a) w ust.1 wyraz „wojewody” zastępuje się wyrazami „dyrektor wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców”,

b) uchyla się ust.2;

4) skreśla się art.18b.

Art. 3. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz.U. z 1999 r. Nr 54, poz.572 oraz Nr 83, poz.931) w art. 34b w ust.3 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

“4a) dyrektorowi wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców w Rzeczypospolitej Polskiej.”

Art.4. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1997 r. Nr 25, poz. 128, Nr 28, poz. 153, Nr 41, poz. 255, Nr 63, poz.403, Nr 93, poz. 569, Nr 107, poz. 692, Nr 121, poz. 770, i Nr 123, poz.

776, z 1998 r. Nr 66, poz. 431, Nr106, poz. 668, Nr 108, poz. 684, Nr 137, poz. 887, Nr 162, poz. 1112, Nr 162, poz. 111 i Nr162, poz.1126 oraz z 1999 r. Nr 60, poz. 636, Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 w pkt 2 wyrazy “kartę stałego pobytu” zastępuje się wyrazami “zezwolenie na osiedlenie się”,
- 2) w art. 50 w ust. 1 wyrazy “karty stałego pobytu” zastępuje się wyrazami “zezwolenia na osiedlenie się”, skreśla się wyrazy “pobytowa z prawem do pracy” oraz wyrazy “kartę czasowego pobytu” zastępuje się wyrazami “zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony”,
- 3) w art.64 w ust.1 i 2 wyrazy “karty stałego pobytu” zastępuje się wyrazami “zezwolenia na osiedlenie się.”.

Art.5. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 160, poz.1083, z 1998 r. Nr 106, poz.668 oraz z 1999 r. Nr 11, poz.95) w art. 298 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) dyrektorowi wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców w Rzeczypospolitej Polskiej.”

Art. 6. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 82, poz. 928) w art. 29 w ust. 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy „Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców.”.

Art. 7. 1. Dokumenty i zezwolenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność na czas, na jaki zostały wydane.

2. Dokumenty podróży, wydane cudzoziemcom przed wejściem w życie ustawy podlegają wymianie na polskie dokumenty podróży dla cudzoziemców w ciągu 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
3. Dokumenty podróży przewidziane w Konwencji Genewskiej wydane przed wejściem w życie ustawy podlegają wymianie na dokumenty przewidziane w Konwencji Genewskiej nowego wzoru w ciągu 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
4. Dane cudzoziemców, zgromadzone w wykazie na podstawie dotychczasowych przepisów, przechowuje się przez czas, na jaki zostały w nim zamieszczone.

Art. 8. Postępowania wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i nie zakończone do tego dnia toczą się według przepisów dotychczasowych.

Art. 9. Prezes Urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców utworzy Krajowy System Informatyczny do dnia 31 grudnia 2002 r.

Art. 10. Minister właściwy do spraw wewnętrznych ogłosi w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 114, poz. 739 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126) z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

WPROWADZENIE

Od 1990 r. w sytuacji migracyjnej Polski zachodzą ogromne zmiany. Polska stała się krajem „otwartym” w tym znaczeniu, że nie stwarza już zbędnych przeszkód administracyjnych ani prawnych zarówno Polakom legalnie wyjeżdżającym za granicę, jak i cudzoziemcom legalnie przyjeżdżającym do Polski. Szybko maleją rozmiary emigracji z Polski, zwłaszcza emigracji na pobyt stały, jeszcze szybciej rosną liczby świadczące o przyjazdach cudzoziemców. Wystarczy wskazać, że w 1998 r. zanotowano ponad 88 mln przekroczeń granicy przez cudzoziemców wjeżdżających do Polski. Do naszego kraju przyjeżdżają zarówno inwestorzy, wysoko kwalifikowany personel różnych firm, eksperci, nauczyciele, managerowie, jak i cudzoziemcy poszukujący lepszych warunków do życia, uciekinierzy wojenni, robotnicy migrujący, uchodźcy, repatrianci narodowości lub pochodzenia polskiego.

Ten zróżnicowany charakter ruchu osobowego między Polską a innymi państwami nie może być rozpatrywany jedynie w kategoriach ilościowych, gdyż tworzy także nową jakość. Nowa sytuacja migracyjna kraju wpływa na jego gospodarkę, system prawa, politykę społeczną a nawet na stosunki społeczne. Z tego powodu władze poszukują możliwie najlepszych rozwiązań dla problemów wynikających z tej nowej sytuacji.

Przekształcając się z kraju emigracyjnego w emigracyjno-imigracyjny Polska stanęła wobec konieczności szybkiego zbudowania odpowiednich struktur administracji państwowej, zajmującej się cudzoziemcami, wspierania sieci organizacji pozarządowych, czynnie zainteresowanych tą problematyką, rozwijania systemu prawnego w tej dziedzinie oraz dorobku naukowego, poświęconego zjawiskom migracji międzynarodowych w Polsce.

REGULACJE USTAWOWE DOTYCZĄCE CUDZOZIEMCÓW PO 1989 R.

Przy zmieniającej się sytuacji migracyjnej Polski po 1989 r. obowiązywała ustawa o cudzoziemcach z 1963 r. Liczne nowelizacje tej ustawy, dokonywane na początku lat 90-tych, miały na celu dostosowanie jej do aktualnych wyzwań migracyjnych oraz wprowadzenie nowych instytucji prawnych, niezbędnych z uwagi na wzrost natężenia ruchu osobowego z innymi krajami i rozwój polityki państwa wobec cudzoziemców w nowych warunkach politycznych i gospodarczych. Szybko jednak okazało się, że podstawowe rozwiązania ustawy z 1963 r. nie nadają się do modernizacji, i że konieczne staje się opracowanie projektu nowej ustawy o cudzoziemcach.

Jako najważniejsze słabości ustawy o cudzoziemcach, uchwalonej w 1963 r., najczęściej wymieniano:

1. Rozproszenie decyzji w sprawach cudzoziemców w gestię różnych organów. Nie istniał jeden ośrodek decyzyjny, który pozwalałby określić państwową politykę imigracyjną.

2. Ustawa nie określała warunków przyznania i cofania zezwoleń na pobyt stały, których wydawanie uniemożliwiało praktycznie wydalenie niepożądanego cudzoziemca.
3. Ustawa nie określała kryteriów, jakie muszą spełniać cudzoziemcy wjeżdżający do Polski, a zwłaszcza kwestii posiadania przez nich środków na utrzymanie. Rozwijał się rynek fikcyjnych „zaproszeń” i „voucherów” turystycznych opartych o umowę z ZSRR z 1979 r., która nadal obowiązuje m. in. z Rosją i Białorusią. Stąd bardzo trudne było kontrolowanie wjazdów do kraju, a co za tym idzie prowadzenie spójnej polityki migracyjnej.
4. Niewystarczająco uregulowane były kwestie wydalenia i pozbawienia wolności w celu wydalenia,
5. Brak było uregulowań dotyczących procedur specyficznych dla osób starających się o status uchodźcy co sprawiało, że cudzoziemcy, wobec których podjęto decyzje o wydaleniu, nagminnie nadużywali procedur uchodźczych, aby uniknąć wydalenia.
6. Brak było podstawy prawnej do prowadzenia rejestrów i ewidencji cudzoziemców, a w szczególności wykazu cudzoziemców niepożądanych.

W 1997 r. Sejm uchwalił nową ustawę o cudzoziemcach, aktualnie obowiązująca (jej przepisy weszły w życie 27 grudnia 1997 r.). Nowa ustawa miała na celu usunięcie wymienionych wcześniej słabości i stworzenie podstaw do prowadzenia przez państwo spójnej i jednolitej polityki wobec cudzoziemców, przy jednoczesnym zabezpieczeniu ich praw. Ustawa powstała w oparciu o praktykę organów zajmujących się sprawami cudzoziemców i o rozwiązania przyjęte w krajach Europy Zachodniej i Środkowej. Wprowadziła ona regulacje prawne, które pozwoliły na swobodny rozwój ruchu turystycznego oraz przyjazdy w celach gospodarczych i handlowych, ale jednocześnie wyposażała organy państwowe w środki niezbędne do przeciwdziałania rozwojowi zjawiska nielegalnej migracji.

Najważniejsze rozwiązania i uregulowania w kolejności występowania w ustawie z 25 czerwca 1997 r., to:

- Ustawa stosowana jest wobec wszystkich cudzoziemców, z wyjątkiem tych, którzy są objęci umowami o ruchu bezwizowym a także członków personelu dyplomatycznego i konsularnego. Przyjmuje ona definicję cudzoziemca jako osoby nie posiadającej obywatelstwa polskiego, bez względu na to czy jest obywatelem innego państwa, czy bezpaństwowcem. Wskazuje ona także jak postępować z osobami posiadającymi dwa lub więcej obywatelstw.
- Przewiduje ona, że cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium RP powinien posiadać ważny paszport i wizę, ale także i środki niezbędne do pokrycia kosztów wjazdu, pobytu i wyjazdu.
- Ustawa upraszcza system wizowy, wprowadzając cztery rodzaje wiz: pobytową na okres do 6 miesięcy, pobytową z prawem do pracy na okres maksymalnie do 1 roku, tranzytową i repatriacyjną.
- Ustawa wprowadza także rejestrację i kontrolę zaproszeń. Określa, kto może wystawić zaproszenie i co powinno ono zawierać. Wprowadza odpowiedzialność zapraszającego za wszystkie koszty pobytu cudzoziemca, w tym także zasadę pokrywania kosztów jego wydalenia.

- Instytucjami wprowadzonymi przez nową ustawę są także zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony i zezwolenia na osiedlenie się, wydawane cudzoziemcom pragnącym pozostać w Polsce dłużej niż rok.
- Ustawa po raz pierwszy reguluje postępowanie w sprawach uchodźców. Oddzielnie określono warunki uzyskania przez cudzoziemca azylu.
- Przepisy ustawy ściśle i szczegółowo regulują problematykę wydalania cudzoziemców z terytorium kraju, w szczególności obciążając cudzoziemca kosztami jego wydalania i wprowadzając środki zabezpieczające przed uchylaniem się przed wydalaniem, którymi są ośrodki strzeżone i areszty.
- Ustawa wprowadza ewidencję cudzoziemców, przede wszystkim cudzoziemców niepożądanych, czyli takich, których wjazd i pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z uwagi na wymienione w ustawie okoliczności, jest niedopuszczalny.
- Ustawa reguluje również kwestie odpowiedzialności przewoźnika za przywiezienie do Polski cudzoziemca, któremu nie zezwolono na przekroczenie polskiej granicy, nakładając na przewoźnika obowiązek bądź pokrycia kosztów, bądź zapewnienia bezzwłocznego wyjazdu cudzoziemca, a także możliwość nałożenia kary administracyjnej przez Wojewodę za przewóz nielegalnych imigrantów.
- Precyzując właściwości organów ustawa wprowadza nadzór Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nad sprawami wjazdu, wyjazdu, przejazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej czyniąc zeń instancję odwoławczą od większej niż dotąd liczby kategorii decyzji, co powinno zapewnić jednolitą politykę państwa w sprawach objętych ustawą.

Istotnym motywem prac nad nową ustawą o cudzoziemcach było dążenie do zbliżenia polskich rozwiązań prawnych do standardów Unii Europejskiej. Akty określające relację Unia Europejska - państwa zewnętrzne, w tym Układ z Schengen wraz z Porozumieniem Wykonawczym (po Szczycie w Amsterdamie traktowany jako jeden z elementów prawa, koniecznego do przyjęcia przez państwa rozpoczynające negocjacje o członkostwie) wyrażają tendencję do uszczelniania granic, harmonizacji polityki wizowej (państwa wysokiego ryzyka migracyjnego), ujednoczenia polityk azylowych, etc.

W tym zakresie nowa ustawa o cudzoziemcach z 1997 r. znacznie zbliżyła nas do standardów Wspólnoty, wprowadzając m.in. sprawdzone instrumenty walki z nielegalną imigracją, takie jak:

- 1) Ewidencja cudzoziemców niepożądanych,
- 2) Odpowiedzialność przewoźnika za przewóz nielegalnych imigrantów,
- 3) Skuteczniejsze mechanizmy wydalania nielegalnych imigrantów,
- 4) Instrumenty prawne do efektywnego (krótszego) prowadzenia procedur uchodźczych,
- 5) Powszechny obowiązek posiadania przez cudzoziemca środków finansowych na pobyt i możliwość skutecznej walki w fikcyjnymi zaproszeniami i voucherami,
- 6) Wprowadzenie nowych, odpowiednio zabezpieczonych dokumentów dla cudzoziemców, w tym „wizy naklejkowej”, zgodnej ze standardem Schengen.

KONIECZNOŚĆ DOSTOSOWANIA POLSKIEGO PRAWA O CUDZOZIEMCACH DO STANDARDÓW UNIJNYCH

Postępujący proces integracji Polski ze strukturami europejskimi, w tym przede wszystkim negocjacje o członkowstwie Polski w Unii Europejskiej, spowodowały konieczność dalszego dostosowania prawa polskiego do wymogów unijnych. Misja ekspertów Unii Europejskiej, sprawdzająca stan polskich rozwiązań prawnych i organizacyjnych w obszarze odpowiadającym zakresowi tematycznego tzw. III Filaru UE (wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne), która w czerwcu 1998 r. dokonała przeglądu tych rozwiązań, sformułowała szereg oczekiwań, adresowanych do Strony Polskiej, a dotyczących przyszłych zmian w przepisach prawnych dotyczących polityki wobec cudzoziemców. Program Horyzontalny PHARE w zakresie Azylu, działający od początku 1999 r., sponsorowany i nadzorowany przez Komisję Europejską, obejmujący wszystkie kraje, z którymi Unia rozpoczęła negocjacje w sprawie ich przyszłego członkowstwa, ukierunkowany został na pomoc tym krajom w dostosowaniu ich rozwiązań prawnych do niektórych standardów unijnych w zakresie migracji. Celowi temu służą, między innymi, Narodowe Plany Działania, opracowywane przy pomocy ekspertów z Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców oraz z państw członkowskich Unii Europejskiej. W styczniu 1999 r. polskie instytucje zajmujące się problematyką cudzoziemców zaopatrzone zostały w tę część *acquis communautaire* UE, która dotyczy problematyki azylu, granic zewnętrznych, przepisów Schengen, admisyj cudzoziemców, ich wydalania oraz readmisji. W marcu 1999 r. w Brukseli odbyły się spotkania *screeningowe*: wielostronne, z udziałem przedstawicieli wszystkich państw, z którymi rozpoczęły się negocjacje o członkowstwie w Unii oraz dwustronne, w których przedstawiciele każdego z tych państw spotykali się z ekspertami wyznaczonymi przez Komisję Europejską, ostatecznie ustalając zakres zmian, jakie muszą być wprowadzone do prawa krajowego, aby możliwe było wypełnienie standardów Unii Europejskiej w sprawach wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Strona Polska zobowiązała się, między innymi, do opracowania projektu ustawy o cudzoziemcach, nowelizując dotychczasowe przepisy poprzez wprowadzenie tych rozwiązań prawa europejskiego, jakie są możliwe do wprowadzenia dla państw nie będących jeszcze członkami Unii Europejskiej. Według tych zobowiązań polskie prawo o cudzoziemcach ma zostać zharmonizowane z prawem Unii Europejskiej w 2000 r. Zarówno przebieg rozmów w trakcie spotkań *screeningowych*, jak i zobowiązania Strony Polskiej przedstawione zostały Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych Sejmu, która przyjęła sprawozdanie złożone w tej sprawie.

Stanowisko negocjacyjne w dziedzinie "wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne", opracowane w bieżącym roku, zatwierdzone przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i przekazane władzom Unii Europejskiej potwierdza te zobowiązania wyznaczając zakres niezbędnych prac legislacyjnych.

ZAKRES NOWELIZACJI POLSKIEGO PRAWA O CUDZOZIEMCACH, PRZYJĘTY W NINIEJSZYM PROJEKCIE

Niniejszy projekt nowelizacji ustawy stanowi efekt prac przeprowadzonych w wyniku zobowiązań podjętych wobec Komisji Europejskiej w trakcie *screeningu* dwustronnego i zadeklarowanych w stanowisku negocjacyjnym.

Projekt nie narusza istoty zmian wprowadzonych ustawą z 1997 r., zastępując przepisy tej ustawy rozwiązaniami pochodzącymi z *acquis communautaire* tam, gdzie jest to możliwe z uwagi na zakres prawa europejskiego oraz etap integracji Polski z UE, bądź wprowadzając instytucje prawne właściwe dla prawa unijnego, dotyczącego cudzoziemców. Niewielkie zmiany wprowadzone do przepisów, które nie zostały zastąpione rozwiązaniami unijnymi, podyktowane były doświadczeniem zebrany w ciągu ponad 2 lat funkcjonowania ustawy o cudzoziemcach z 1997 r. Doświadczenia te zebrane zostały zarówno w trakcie konsultacji z instytucjami realizującymi przepisy ustawy o cudzoziemcach, jak i podczas narad, szkoleń i spotkań, organizowanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, głównie z przedstawicielami administracji wojewódzkiej. W projekcie przewidziano także utworzenie Krajowego Systemu Informatycznego (przyszłej bazy N-SIS), niezbędnego dla objęcia Polski Systemem Informacyjnym Schengen. Dążąc do scalenia zadań realizowanych w ramach polityki wobec cudzoziemców, rozproszonych obecnie między różne instytucje, projekt zakłada utworzenie Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców.

Analizując treść obecnego projektu należy pamiętać o tym, że stanowi on kolejny, konieczny etap w dostosowaniu polskiego prawa o cudzoziemcach do standardów unijnych. Niektóre akty prawa europejskiego (np. Konwencja Dublińska Wskazująca Państwo Odpowiedzialne za Rozpatrywanie Wniosków o Azyl) zawierają klauzule, dopuszczające do skutecznego stosowania tego prawa jedynie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Data wejścia Polski do Unii Europejskiej będzie więc datą kolejnej modyfikacji polskiego prawa o cudzoziemcach, polegającej na włączeniu do tego prawa przepisów, które w obecnym projekcie nie mogły jeszcze znaleźć swojego odzwierciedlenia.

Jednocześnie należy pamiętać o zmianach, które następują w prawie Unii Europejskiej. Na mocy przepisów Traktatu z Amsterdamu problematyka imigracji, wiz, azylu, granic zewnętrznych i admisji cudzoziemców została przeniesiona z Filaru III do Filaru I, tzn. wspólnotowego. Oznacza to zmianę charakteru prawa unijnego w tym obszarze: zakres dowolności w kształtowaniu własnych polityk migracyjnych przez państwa członkowskie ulegnie ograniczeniu na rzecz rozwiązań wspólnych. Swoistą zapowiedzią kierunku, w jakim zmieniać się będzie treść prawa unijnego w dziedzinie polityki wobec cudzoziemców jest umieszczenie tej dziedziny prawa w ramach elementów tworzących "obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości". Szczyt Unii Europejskiej w Tampere, w październiku 1999 r., wyraźnie pokazał, jak wielką rangę przywiązuje Unia Europejska do problematyki migracji.

W niniejszym projekcie uwzględniono rozwiązania unijne według stanu obowiązującego w marcu 1999 r.

ZMIANY WPROWADZONE W PROJEKCIE - W STOSUNKU DO STANU PRAWNEGO OKREŚLONEGO W USTAWIE O CUDZOZIEMCACH Z 25 CZERWCA 1997 R.

Zmiana w treści art. 3, w porównaniu z art. 3 ustawy z 1997 r., dotyczy treści całej ustawy, gdyż w niniejszym projekcie pojęcie "dokument paszportowy" zastąpione zostało konsekwentnie pojęciem "dokument podróży", które obejmuje szerszy zakres dokumentów uprawniających do wjazdu, niż w ustawie z 1997 r. W dorobku prawnym Unii Europejskiej nie występuje pojęcie "dokument paszportowy", a te dokumenty, których dotyczyła definicja art. 1 pkt 1 ustawy o cudzoziemcach z 1997 r. zaliczane są do kategorii "dokumenty podróży". Proponowana zmiana ma na celu dostosowanie polskiego prawa w tym zakresie do standardu Unii.

Wprowadzenie "organu upoważnionego przez organ państwa obcego" i "obcej władzy o charakterze państwowym" do podmiotów uprawnionych do wystawiania dokumentów podróży (art. 4 pkt 1 projektu) miało na celu otwarcie możliwości do przekraczania granicy RP po przystąpieniu przez Polskę do Unii Europejskiej na podstawie dokumentu stanowiącego załącznik do Decyzji Rady z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnego stanowiska przyjętego przez Radę na podstawie Art. K.3 (2) (b) Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczącego ułatwień w podróżowaniu dla uczniów szkolnych z państw trzecich, przebywających w Państwie Członkowskim. W przypadku "organu upoważnionego przez organ państwa obcego" przykładem może być dyrektor szkoły organizującej wycieczkę. W przypadku "obcej władzy o charakterze państwowym" przykładem mogą być choćby władze Autonomii Palestyńskiej.

Zmiana dokonana w definicji wizy (art. 4 pkt 2), polegająca na wprowadzeniu organu, którego właściwość w tej sprawie wynika z przepisów umów i porozumień obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, jest konsekwencją unijnej instytucji tzw. "wizy schengenowskiej", tj. wizy, umożliwiającej cudzoziemcowi-obywatelowi kraju trzeciego swobodne podróżowanie po całym obszarze Unii Europejskiej przez okres ważności takiej wizy (tj. do 3 miesięcy).

Wprowadzenie terminu "strefa tranzytowa lotniska międzynarodowego" wynika z potrzeby dostosowania rozwiązań wizowych do Wspólnego Działania z 4 marca 1996 r., przyjętego przez Radę na podstawie art K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ustaleń co do tranzytu na lotniskach (patrz: uwagi do art. 8).

"Karta pobytu" stanowiłoby dokument zastępujący dotychczasowe karty czasowego i stałego pobytu. Wzór dokumentu "karta pobytu", który zostanie wprowadzony aktem wykonawczym do ustawy, zbliżony będzie do wzoru opisanego w załączniku do Decyzji Rady z 3 grudnia 1998 r. w sprawie wspólnych standardów związanych z wypełnianiem ujednoliconego wzoru zezwolenia na pobyt.

Terminy "polski dokument podróży dla cudzoziemca" i "tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca" odpowiadają terminom "dokument podróży" oraz "tymczasowy dokument podróży" (art. 4 pkt 5 i 6) ustawy z 1997 r. Zmiana nazwy spowodowana została dążeniem do ujednoczenia nazwy wszystkich dokumentów, które mogą być podstawą dla przekroczenia granicy (dokumenty podróży). Stwierdzenie "...dla cudzoziemca", zawarte w nazwie dokumentów, pozwala jednoznacznie stwierdzić, że nie chodzi o obywatela polskiego, co budziło wcześniej wątpliwości w praktyce postępowania różnych organów.

Podstawowym aktem prawa UE, w którym uregulowano sprawy związane z bezpiecznym krajem pochodzenia, są Konkluzje w Sprawie Krajów, gdzie nie ma Poważnego Ryzyka Prześladowań, przyjęte w Londynie, 30 listopada i 1 grudnia 1992 r. Akt ten zawiera przesłanki powszechnie stosowane przez państwa unijne, które służą do formułowania oceny, czy dany kraj pochodzenia można uznać za bezpieczny. Przesłanki te zostały ujęte w treści art. 4 pkt 10, a w stosunku do definicji z art. 4 pkt 10 ustawy z 25 czerwca 1997 r. zostały one wzbogacone o zapis dotyczący swobody działania organizacji pozarządowych, co wynika z pkt 4 b Konkluzji.

W art. 4 pkt 11 lit. a - c stanowią przesłanki określające bezpieczny kraj trzeci, zawarte w części 1 Rezolucji w sprawie zharmonizowanego podejścia do kwestii dotyczących bezpiecznych krajów trzecich, z 30 listopada i 1 grudnia 1992 r. Zrezygnowano z umieszczenia w treści projektu ustawy o cudzoziemcach przesłanki 1. (d) z Rezolucji, gdyż odnosi się ona do możliwości odesłania cudzoziemca do innego państwa członkowskiego w ramach mechanizmu opisanego w Konwencji Dublińskiej, wobec braku praktycznych możliwości odesłania go do bezpiecznego kraju trzeciego. Polska przystąpi do Konwencji Dublińskiej dopiero z chwilą akcesji do Unii Europejskiej, więc obecnie przepis ten nie mógłby mieć jeszcze zastosowania w porządku prawnym RP.

Art. 5a wprowadza przepis materialny uzupełniający art. 78 ust. 3 ustawy z 1997 r.

W art. 7 projektu, dotyczącym wiz, uproszczono system wprowadzony ustawą z 1997 r., zastępując różne rodzaje wiz, jednolitą wizą. Zrezygnowano zarówno z odrębnej "wizy z prawem do pracy", jak i z "wizy tranzytowej" uznając, że poprzez zapisy dokonywane w wizie istnieje możliwość sprecyzowania dowolnego celu, na jaki została ona wydana oraz zawarcia, wzorem wizy europejskiej, innych informacji. Jednolitość wizy (która może uprawniać także do tranzytu) stanowi obowiązujący standard europejski (Układ z Schengen i Konwencja Wykonawcza do Układu). Ujednoczony wzór wizy wprowadzony został w Unii Europejskiej Regulacją Rady z dnia 29 maja 1995 r.

W art. 7 ust. 2 wprowadzono możliwość dwukrotnego wjazdu na terytorium RP na podstawie wizy, gdyż brak takiego rozwiązania krytykowany był powszechnie przez pracowników polskich placówek konsularnych.

W art. 8 rozwinięto koncepcję jednolitej wizy, stwierdzając, że wiza może uprawniać do pobytu lub przejazdu tranzytowego przez terytorium Polski, doprecyzowując jednocześnie jej znaczenie tak, aby objęło ono także zakres nadany mu we Wspólnym Działaniu z 4 marca 1996 r., przyjętym przez Radę na podstawie art K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ustaleń co do tranzytu na lotniskach. W tym ostatnim znaczeniu wiza wydawana jest obywatelom państw wymienionych w załączniku do w/w aktu prawa europejskiego (obecnie załącznik ten zawiera wykaz 10 państw), przebywających w strefach tranzytowych lotnisk i oczekujących na połączenia lotnicze do innych państw.

W art. 8 ust. 2 skrócono okres obowiązywania wizy do 3 miesięcy, dostosowując go do okresu obowiązywania wizy krótkoterminowej, określonej w Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen. Do terminów określonych w tej Konwencji dostosowano także okres pobytu cudzoziemca podróżującego tranzytem. Przyjęto także jako zasadę, iż pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wiz nie może przekraczać 6-u miesięcy, co jest zgodne z praktyką stosowaną w państwach Unii Europejskiej (Szwecja, Holandia, Dania).

Art. 9 rozwija problematykę wydawania wiz cudzoziemcom w związku z podejmowaniem przez nich pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdem tranzytowym przez to terytorium lub przyjazdem w celu repatriacji.

Art. 10 wprowadza przepisy dostosowujące okres ważności dokumentu podróży w którym zamieszcza się wizę do standardu Schengen, a także przesłankę do odmowy wydania wizy, jeśli dokument nie jest ważny w wymaganym okresie.

Art. 12 nakazuje opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcowi, którego wiza traci ważność, bez względu na to, czy wykorzystał on okres pobytu określony w wizie.

Art. 13 zachowuje katalog przesłanek do odmowy wydania wizy, unieważnienia wizy wydanej wcześniej lub odmowy wjazdu na terytorium Polski, przyjęty w ustawie z 1997 r., uzupełniając go o: przebywanie na terytorium RP bez wymaganego zezwolenia na pobyt (ust. 1 pkt 8a), podjęcie zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej bez wymaganego zezwolenia (ust. 1 pkt 8b), udzielanie organom prowadzącym postępowania, o których mowa w niniejszej ustawie, fałszywych informacji przez cudzoziemca albo posługiwanie się przez niego fałszywymi lub podrobionymi dokumentami (ust. 1 pkt 8c), nie wywiązywanie się ze zobowiązań wobec Skarbu Państwa (ust. 1 pkt 8d) oraz postanowienia umów i porozumień obowiązujących Rzeczpospolitą Polską (ust. 1 pkt 13).

Przykładem takiego porozumienia może być Układ z Schengen i przepisy wykonawcze do Układu, przewidujące wspólną europejską politykę dotyczącą wjazdu i pobytu cudzoziemców z państw trzecich na terytorium unijnym, jak również Traktat o Unii Europejskiej i Traktat z Amsterdamu.

Wyżej wymienione akty prawne będą zaczął obowiązywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po przystąpieniu do UE.

Art. 13 ust. 1a wprowadza okresy obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców niepożądanych, uzupełniając w ten sposób przepisy dotyczące wykazu, zawarte w ustawie z 1997 r.

W ust. 3a wpisano możliwość odmowy wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małoletniemu cudzoziemcowi, pozostawionemu bez przedstawiciela ustawowego, mimo iż posiada on ważny dokument podróży, środki wymagane dla wjazdu i pobytu oraz prawo wjazdu. Możliwość ta została określona w art. 2 ust. 1 Rezolucji Rady z 26 czerwca 1997 r. w sprawie małoletnich bez opiekuna prawnego, będących obywatelami państw trzecich.

Art. 14 określa szczególne przesłanki do uzyskania wizy, stanowiąc wyjątek od zasady przyjętej w art. 13. Propozycja art. 14 stanowi rozwinięcie idei zawartej w art. 14 ustawy z 1997 r., wprowadzając jednak katalog okoliczności, których wystąpienie uzasadnia zastosowanie wyjątku. Okoliczności te odnoszą się do sytuacji osobistej cudzoziemca (pkt 1 - 4) oraz interesu państwa (pkt 5).

W art. 15 ust 1. pkt 2 projektu wprowadzono możliwość wystawiania zaproszeń przez cudzoziemca przebywającego legalnie przez okres co najmniej 5 lat na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W rozdziale Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony lub osiedlenie się art. 17 ust. 2 pkt 6, wprowadza nowe rozwiązanie do polskiego prawa o cudzoziemcach. Rozwiązanie to, będące konsekwencją zakazu wydalania osób spełniających przesłanki art. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności pozwala na zalegalizowanie pobytu takiej osoby. Wprowadzono także możliwość legalizowania pobytu cudzoziemcom, wobec których sąd wydał orzeczenie o niedopuszczalności ekstradycji. O prawo pobytu na terytorium Polski mogą ubiegać się także cudzoziemcy prowadzący działalność artystyczną (art. 17 ust. 2 pkt 3). Wyodrebnienie tej kategorii cudzoziemców wynika z przepisów *acquis UE*.

Doprecyzowano art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy z 1997 r., poprzez wprowadzenie do treści przepisu art. 17 pkt 2 przesłanki "korzyści dla gospodarki narodowej" zawartej w części A § 4 Rezolucji Rady z 30 listopada 1994 r., odnoszącej się do ograniczenia przyjmowania obywateli państw trzecich na terytorium państw członkowskich w celu podejmowania działalności w ramach samozatrudnienia.

Art. 17 ust. 2 pkt 4 wprowadzony został w związku z przyjęciem przepisów Rozdziału C ust. 2 Rezolucji Rady z 30 listopada 1994 r. w sprawie przyjmowania obywateli państw trzecich na terytorium państw członkowskich w celu podjęcia studiów.

Art. 17a projektu zawiera przepisy nowe dla polskiego prawa o cudzoziemcach, gdyż wprowadzające rozwiązania przyjęte w treści Rezolucji Rady z 4 grudnia 1997 r. w sprawie środków, które mają zostać przyjęte dla przeciwdziałania małżeństwom zawartym w celu koniunkturalnym (*marriages of convenience*), stosowanych w Unii Europejskiej.

W art. 18 wprowadzono przesłanki przedłużania zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium RP na kolejne lata, bez określania granicy czasu, w jakim cudzoziemiec może przebywać w Polsce na podstawie takiego zezwolenia. Zaproponowane rozwiązanie eliminuje wątpliwości wynikające z zapisu art. 18 ust. 1 ustawy z 1997 r.

Zgodnie z art. 19 ust. 1a okres pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu pobierania nauki nie wlicza się do okresu wymaganego dla uzyskania zezwolenia na osiedlenie się, co nawiązuje do przepisów Rezolucji Rady z 30 listopada 1994 r. w sprawie przyjmowania obywateli państw trzecich na terytorium państw członkowskich w celu podjęcia studiów.

Art. 19 ust. 3 wprowadza do przesłanek udzielania cudzoziemcom zezwoleń na osiedlenie się, wymienionych także w ustawie z 1997 r., wymóg nie korzystania ze wsparcia materialnego ze środków pomocy społecznej, co stanowi praktykę w państwach unijnych, nawet w odniesieniu do zezwoleń na pobyt, wystawianych obywatelom innych państw unijnych.

Art. 19b wprowadza uprzywilejowanie cudzoziemców, którzy przebywają na terytorium RP legalnie przez okres co najmniej 10 lat. Uprzywilejowanie to polega na udzieleniu takim cudzoziemcom zezwolenia na pobyt bezterminowy, bez konieczności spełnienia wymogów określonych w art. 17. Przywilej ten wynika z Rezolucji Rady z 4 marca 1996 r. w sprawie statusu obywateli państw trzecich, przebywających długoterminowo na terytorium państw członkowskich. Przepisy w/w Rezolucji uzasadniają też wprowadzenie wobec takich cudzoziemców korzystniejszych rozwiązań dotyczących odmowy udzielenia, cofnięcia i odmowy przedłużenia zezwolenia na osiedlenie się (art. 23 ust. 2 i 3 projektu).

W Rozdziale „Łączenie rodzin” uregulowano problematykę, która jedynie marginalnie, bo w stosunku do uchodźców, pojawiła się w treści ustawy z 1997 r. Włączenie przepisów o łączeniu rodzin do polskiego prawa o cudzoziemcach wychodzi naprzeciw postulatom zgłaszanym zarówno przez polskie organizacje pozarządowe jak i organizacje międzynarodowe, w których pracach uczestniczą przedstawiciele polskich służb migracyjnych. Europejski standard w tym zakresie wyznacza Rezolucja z 1 czerwca 1993 r. w sprawie harmonizacji łączenia rodzin. Definicje wprowadzone w art. 24a ust. 1 odpowiadają definicjom zamieszczonym w części „Zasady rządzące politykami w sprawie łączenia rodzin, prowadzonymi przez Państwa Członkowskie” w/w dokumencie.

W rozdziale 4 Prawa i obowiązki cudzoziemców Art. 26 - 27 wprowadzają możliwość kontroli legalności pobytu cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zmiana ta jest efektem wprowadzenia do treści projektu przepisów Zalecenia z 1 czerwca 1993 r. dotyczącego kontroli i wydalania obywateli państw trzecich, przebywających lub pracujących bez zezwolenia.

Art. 28 ust 3 uzupełnia zapisy ust. 1 i 2 potwierdzając zasadę, iż cudzoziemiec winien posługiwać się swoim narodowym dokumentem podróży, zaś normy ust. 1 i 2 mają charakter wyjątkowy **i są stosowane tylko w przypadku zniszczenia, utraty ważności lub niemożności uzyskania dokumentów kraju pochodzenia.**

W Rozdziale 4a Pobyt cudzoziemców tymczasowo aresztowanych, pozbawionych wolności, umieszczonych w ośrodku strzeżonym oraz wobec których zastosowano areszt w celu wydalenia w art. 31a i 31b uregulowano wcześniej nierozstrzygnięty prawnie problem legalności pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienionych wyżej kategorii cudzoziemców. Okres takiego aresztowania lub pozbawienia wolności przekracza często okres w jakim cudzoziemiec ma prawo przebywać na terytorium kraju, co prowadziło wcześniej do wątpliwości dotyczących podstawy pobytu takiego cudzoziemca. W art. 31b przyjęto, że pobyt, o którym mowa w tym rozdziale, nie powinien uzasadniać wydawania nowych wiz lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.

W Rozdziale 5 projektu Status uchodźcy projekt zawiera, między innymi, rozwiązania określone w Rezolucji Rady z 20 czerwca 1995 r. o minimalnych gwarancjach dla procedur azylowych.

W art. 34a ust. 2 rozstrzygnięto sprawę udzielania azylu małżonkom w sposób odmienny, niż miało to miejsce wcześniej, bo znosząc automatyzm w przyznawaniu statusu uchodźcy małżonkowi cudzoziemca, który otrzymał taki status. Przyjęto, że sytuacja małżonków wobec władz kraju pochodzenia może się różnić, a małżonek cudzoziemca ubiegającego się o azyl powinien móc sam zdecydować w sprawie swojego statusu prawnego na terytorium RP.

Art. 34 ust. 3 zawiera przepis dotyczący małoletnich, odpowiadający treści art. 4 ust. 3 Rezolucji Rady w sprawie małoletnich bez opiekuna prawnego, będących obywatelami państw trzecich.

Art. 37 projektu nie zawiera już terminów przewidzianych na składanie wniosków o nadanie statusu uchodźcy, które występowały w art. 37 ustawy o cudzoziemcach z 1997 r., jako niespójnych z art. 3 ust. 1 Konwencji Dublińskiej.

W art. 39 ust. 4 rozstrzygnięto problem równoległego prowadzenia różnych postępowań legalizujących pobyt cudzoziemca na terytorium kraju, nadając priorytet postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy.

W art. 40 ust. 1 pkt 6 wprowadzono do polskiego prawa o cudzoziemcach przepis umożliwiający wsparcie cudzoziemca ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy w dobrowolnej repatriacji do kraju pochodzenia lub stałego pobytu. Przepis ten nadaje podstawę prawną praktyce, która jest od dawna stosowana w związku z przypadkami dobrowolnych powrotów niektórych cudzoziemców ubiegających się o nadanie im statusu uchodźcy.

Przepisy art. 40 ust. 2 i 3 precyzują zasadę udzielania pomocy socjalnej cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy: pomoc taką otrzymuje się poprzez świadczenia udzielane w ośrodku dla uchodźców, w którym cudzoziemiec jest zakwaterowany, a jedynie w szczególnych przypadkach, wymienionych w ust. 3, pomoc taka może być świadczona cudzoziemcowi przebywającemu poza ośrodkiem.

Art. 40a wprowadza wymóg umożliwienia cudzoziemcowi osobistego złożenia zeznań i oświadczeń oraz uzupełnienia wniosku o brakujące dane, przed wydaniem decyzji w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy. Wymóg ten wynika z przepisów Rezolucji Rady z 20 czerwca 1995 r. o minimalnych gwarancjach dla procedur azylowych.

Art. 41 wprowadza termin 6-0 miesięczny na wydanie decyzji w sprawach o nadanie statusu uchodźcy. Termin ten przyjęty został przy uwzględnieniu stopnia złożoności takich spraw i odzwierciedla rzeczywisty, przeciętny okres rozpatrywania spraw azylowych w krajach europejskich.

Art. 41a modyfikuje polskie prawo o cudzoziemcach wprowadzając do niego europejską koncepcję wniosku oczywiście bezzasadnego w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy. Koncepcja ta znalazła rozwinięcie w treści Rezolucji przyjętej 30 listopada 1992 r. w sprawie oczywiście bezzasadnych wniosków o udzielenie azylu. Przesłanki wymienione w art. 41a pochodzą bezpośrednio z treści tego aktu prawa europejskiego.

W art. 42 pkt 1a i 1b określono przesłanki do decyzji o odmowie udzielenia statusu uchodźcy odwołując się do Konwencji Genewskiej z 1951 r. Wykładnia przesłanek konwencyjnych zawarta jest w treści Wspólnego Stanowiska określonego przez Radę z dnia 4 marca 1996 r. na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie zharmonizowanego stosowania definicji terminu "uchodźca" w art. 1 Konwencji Genewskiej.

Art. 44 doprecyzowuje zasady wydawania dokumentów w przypadkach, gdy cudzoziemiec ubiega się o nadanie statusu uchodźcy, przebywając razem ze swoimi małoletnimi dziećmi.

Art. 44a ust. 1 nawiązuje do przesłanek wygaśnięcia statusu uchodźcy, zawartych w Konwencji Genewskiej.

W Art. 49 ust. 1a określono możliwości kontaktu organizacji pozarządowych z cudzoziemcem ubiegającym się o nadanie mu statusu uchodźcy, nie naruszając przy tym uprawnień Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, wynikających z Konwencji Genewskiej.

Rozdział 6a Ochrona czasowa cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza do polskiego prawa o cudzoziemcach przepisy stanowiące jednolitą podstawę dla udzielania cudzoziemcom ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Tworzy on podstawę prawną dla działań, które były już uprzednio podejmowane (w 1993 r. – w stosunku do uciekinierów z Bośni i w 1999 r. – w stosunku do uciekinierów z Kosowa). Przepisy Rozdziału 6a dotyczą problemu uregulowanego w prawie europejskim (Rezolucja z 25 września 1995 r. o podziale obciążeń w związku z przyjmowaniem i czasowym pobytem osób wysiedlonych, Decyzja z 4 marca 1996 r. w sprawie postępowania w nagłych przypadkach w sprawie obciążeń w związku z przyjmowaniem i czasowym pobytem osób wysiedlonych).

Rozdział 7 poświęcony został problematyce wydalania cudzoziemców. Art. 52a wprowadzono w związku z art. 5 Rezolucji Rady z 26 czerwca 1997 r. w sprawie małoletnich bez opiekuna prawnego, obywateli państw trzecich.

Ochrona przed wydalaniem, której dotyczy przepis art. 53 wynika z art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

W art. 57 ust. 2 wprowadzono rozwiązanie istniejące w szeregu państw Unii Europejskiej (np. Francja, Holandia), dopełniające system ochrony granic i system wydeleń.

W art. 58 ust. 3 wprowadzono zmianę w związku z koniecznością dostosowania przepisów do standardów nowego Kodeksu Postępowania Karnego.

Rozdział 8 Rejestry i ewidencja cudzoziemców oraz Krajowy System Informatyczny, przewiduje rozbudowę systemu informatycznego „POBYT”, utworzonego w oparciu o ustawę o cudzoziemcach z dnia 25 czerwca 1997 r., w celu osiągnięcia standardów zawartych w dorobku Schengen (obecnie dorobku UE). W Rozdziale 8 przewidziano utworzenie Krajowego Systemu Informatycznego (przyszłej bazy Narodowego Systemu Informatycznego Schengen (N-SIS) przy uwzględnieniu dotychczas istniejących w krajowym ustawodawstwie kompetencji poszczególnych organów w zakresie prowadzenia rejestrów wchodzących w skład N-SIS. Organ prowadzący Krajowy System Informatyczny nie uzyskuje dodatkowych kompetencji poza przejęciem od Komendanta Głównego Straży Granicznej wykazu cudzoziemców niepożądanych. Krajowy System Informatyczny będzie stanowił narzędzie wymiany informacji pomiędzy wszystkimi zainteresowanym organami. Katalog wymienionych w art.65b ust.2 danych, dotyczący zarówno osób, jak i przedmiotów, to jest skradzionych lub

zaginionych pojazdów samochodowych, skradzionej lub zaginionej broni, skradzionych lub zaginionych dokumentów tożsamości i ich druków oraz banknotów zgłoszonych jako poszukiwane przetwarzanych i udostępnianych w Systemie jest tożsamy z katalogiem zawartym w przepisach Porozumienia Wykonawczego Schengen z dnia 19 czerwca 1990 r. do Umowy Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. Podobnie jest w przypadku krajowych organów upoważnionych do otrzymania informacji z Systemu. Ponieważ więc przepisy dotyczące Systemu stanowić będą podstawę do wprowadzenia Narodowego Systemu Informatycznego Schengen niezbędne jest „przeniesienie” powyższego katalogu na grunt przepisów prawa polskiego. Utworzenie Systemu jest z kolei niezbędne z uwagi na konieczność dostosowania do *acquis communautaire*. Organ zarządzający systemem (Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców) odpowiada za techniczną stronę wymiany informacji między instytucjami krajowymi oraz z zagranicą. Jednocześnie zostaje nań nałożony obowiązek kreowania i egzekwowania polityki bezpieczeństwa systemu, z uwzględnieniem krajowych i międzynarodowych standardów ochrony danych osobowych.

W Rozdziale 9 Odpowiedzialność przewoźnika w art. 68 ust. 6 podwyższono górny pułap kary administracyjnej, nakładanej na przewoźnika, przewidzianej w ustawie z 1997 r.

Rozdział 9a Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców wprowadza do systemu polskiej administracji publicznej wyspecjalizowaną strukturę zajmującą się problematyką cudzoziemców, spełniając w ten sposób postulaty zgłaszane przez różne środowiska od 1990 r. Utworzenie Urzędu nawiązuje do rozwiązań przyjętych w państwach Unii Europejskiej. W państwach tych funkcjonuje zwykle jeden urząd administracyjny, odpowiedzialny za prowadzenie większości postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców (np.: Dania, Finlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Szwecja, Belgia, Portugalia). Rozwiązanie takie uważa się za najbardziej efektywne, i z punktu widzenia jednolitości polityki państwa wobec cudzoziemców, i ze względu na koszty. Urzędy imigracyjne w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej różnią się zakresem realizowanych zadań, jednak prowadzenie podstawowych postępowań, związanych z wjazdem i pobytem cudzoziemców, postępowania uchodźcze i azyłowe oraz problematyka wydaleń, należą zwykle do tych organów. Administracja wydzielona do spraw cudzoziemców umożliwia także wdrażanie zharmonizowanej polityki wobec cudzoziemców, prowadzonej przez Unię Europejską. Stąd zainteresowanie tworzeniem takiej administracji obserwujemy także w innych państwach Europy Środkowej, prowadzących negocjacje o przystąpienie do Unii. W 1999 r. na Węgrzech powołano Dyrektoriat do Spraw Azyłowych i Migracyjnych, podległy Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Jak wskazuje art. 1 pkt 58 projektu dotyczący art. 68c ustawy zadania Prezesa projektowanego Urzędu obejmowałyby m.in. funkcje obecnie realizowane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych przy pomocy wchodzących w skład MSWiA Departamentów: Obywatelstwa oraz Ochrony Granic, Migracji i Uchodźstwa.

Art. 65a 3 wprowadza rozwiązanie analogiczne do przyjętego w treści ustawy o ochronie danych osobowych i odpowiadające standardom zawartym w art. 110 i art. 111 Porozumienia Wykonawczego do Układu z Schengen, umożliwiające cudzoziemcowi, którego dane umieszczono w wykazie cudzoziemców niepożądanych, uzyskanie o informacji dotyczącej wpisu jego danych do wykazu, wystąpienie o skorygowanie danych, dotyczących jego osoby, o ile stwierdzi ich nieprawdziwość oraz o wykreślenie z wpisu jego danych, o ile zachodzi podejrzenie, że brak jest podstaw do ich przechowywania.

Rozdział 10 poświęcony jest problematyce II instancji w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy. W art. 69 uregulowano udział Rady do Spraw Uchodźców w postępowaniu z wnioskami o nadanie statusu uchodźcy, w trybie właściwym dla rozpatrywania wniosków oczywiście bezzasadnych.

W art. 71 ust. 1a wprowadzono możliwość rozszerzenia składu Rady w przypadkach zwiększonego napływu odwołań składanych przez cudzoziemców ubiegających się o azyl, powodującym brak możliwości załatwiania spraw w terminach ustawowych.

W art. 72 ust. 1 pkt 4 wprowadza się możliwość odwołania członka Rady w czasie jego kadencji, jeżeli wystąpią okoliczności, uniemożliwiające członkowi Rady sprawowanie swojej funkcji, lub wobec niewywiązywania się z obowiązków.

Art. 73 ust. 3 zmienia dotychczasową praktykę orzekania w składach 3 osobowych, wprowadzając, jako zasadę, orzekanie jednoosobowe. Możliwość orzekania w składach 3 osobowych pozostawiono do decyzji Przewodniczącego Rady. Wprowadzenie tego rozwiązania podyktowane zostało dążeniem do usprawnienia pracy Rady, w szczególności do zachowania terminowości załatwianych spraw. Dodatkowym uzasadnieniem dla wprowadzenia jednoosobowego orzekania w Radzie jest rozpatrywanie spraw, w których złożono wnioski oczywiście bezzasadne, które wymagają załatwienia w terminie jak najkrótszym. Należy przy tym zauważyć, że sprawy w których złożono wnioski oczywiście bezzasadne charakteryzują się niewielkim stopniem skomplikowania. Jednocześnie ustawowy system doboru kandydatów do pełnienia funkcji członka Rady gwarantuje wysoką jakość jednoosobowych orzeczeń.

W rozdziale 14 Zasady postępowania i właściwość organów, większość zmian kompetencyjnych wynika z wprowadzenia instytucji Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców.

Art. 78 rozwija i precyzuje rozwiązania dotyczące możliwości kontroli legalności pobytu cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W art. 78 ust. 5 zobowiązano ministra właściwego do spraw wewnętrznych do ogłaszania, w drodze obwieszczenia, w porozumieniu z

ministrem właściwym do spraw zagranicznych, listy państw, których obywatele są zwolnieni od obowiązku wizowego. Wobec szybkiego wzrostu liczby państw, z którymi RP zawarła takie porozumienia, wyłączające stosowanie niniejszej ustawy zgodnie z art. 1 ust. 2, aktualna informacja o takich państwach powinna być ogólnie dostępna.

Art. 85 ust.2 pkt 2 wprowadza zmianę polegającą na tym, że w trakcie swojego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemiec składa wnioski o nadanie mu statusu uchodźcy do Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców - za pośrednictwem Komendanta Głównego Straży Granicznej. Rozwiązanie takie ma służyć ujednoczeniu systemu składania wniosków o nadanie statusu uchodźcy oraz umożliwieniu weryfikacji danych cudzoziemca przez ustawowo uprawniony organ policyjny.

Art. 87 ust. 1 rozszerza uprawnienia ministra właściwego do spraw wewnętrznych o możliwość wnioskowania o wydalenie cudzoziemca z terytorium RP. Z uwagi na fakt, iż minister właściwy do spraw wewnętrznych jest organem wiodącym w sprawach dotyczących cudzoziemców i prowadzi większość postępowań w tych sprawach, uprawnienie do wnioskowania o wydalenie cudzoziemca stanowi niezbędny element uzupełniający i dopełniający uprawnienia ministra.

Podsumowując, proponowane zmiany wprowadzane do ustawy o cudzoziemcach rozszerzają zakres praw cudzoziemców wjeżdżających i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wyposażając instytucje realizujące politykę wobec cudzoziemców w prawne instrumenty umożliwiające skuteczniejsze działania. Uproszczenie systemu wizowego, systemu zezwoleń na pobyt na terytorium kraju oraz utworzenie administracji zespolonej, zajmującej się problematyką cudzoziemców, upraszczają także to postępowanie, czyniąc go bardziej zrozumiałym dla cudzoziemca. Do projektu włączono przepisy mające na celu przeciwdziałanie praktyce zawierania małżeństw jedynie w celu legalizacji pobytu. Wprowadzenie instytucji łączenia rodzin dopełnia system admisyjny cudzoziemców, wychodząc naprzeciw istotnemu problemowi, mającemu znaczenie nie tylko dla systemu prawa, ale właściwych stosunków międzyludzkich. Podstawa ustawowa pod udzielanie ochrony czasowej wypełnia istotną lukę w dotychczasowych przepisach, ułatwia także uczestnictwo Polski w akcjach humanitarnej pomocy osobom wysiedlonym, wymagających szczególnej pomocy ze strony społeczności międzynarodowej, w wyniku konfliktów zbrojnych, czystek etnicznych lub klęsk naturalnych. W projekcie znalazły się także przepisy ułatwiające wprowadzenie szczególnych warunków postępowania wobec małoletnich migrantów bez opiekuna prawnego. Poza azylem, cudzoziemiec nie spełniający warunków określonych w Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźcy może korzystać z ochrony przed wydalaniem i z legalnego pobytu na terytorium Polski z uwagi na dobrodziejstwo Art. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Zgodnie z wymogami prawa Unii Europejskiej

uprzywilejowano cudzoziemców, którzy przez okres co najmniej 10 lat przebywają legalnie na terytorium kraju. Rozszerzenie systemu informatycznego umożliwi efektywniejszą pracę instytucji zajmującej się problematyką cudzoziemców, a w dalszej konsekwencji – współpracę międzynarodową w oparciu o standardy Schengen. Wprowadzono przepisy mające na celu usprawnienie pracy II instancji w sprawach nadawania bądź odmowy nadania statusu uchodźcy. Wprowadzono także podstawę dla pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy w ich dobrowolnej repatriacji do kraju pochodzenia lub stałego pobytu. Doprecyzowano przepisy dotyczące wydalania cudzoziemców.

Koszty wprowadzenia w życie nowelizacji ustawy, które szacuje się na kwotę ok. 24.930.000 zł, wynikać będą przede wszystkim z:

1. konieczności wydrukowania nowych wzorów:

- a) kart pobytu i wymiany dotychczas obowiązujących kart (ogółem 50.000 sztuk, 2.000.000 zł),
- b) polskich dokumentów podróży (ogółem 20.000 sztuk, 1.000.000 zł),
- c) tymczasowych polskich dokumentów podróży (ogółem 20.000 sztuk, 100.000 zł),
- d) tymczasowych zaświadczeń tożsamości (ogółem 20.000 sztuk, 100.000 zł),
- e) rejestrów (ogółem 1000 sztuk, 30.000 zł),
- f) blankietów zaproszeń (ogółem 200.000 egz., 1.000.000 zł).

Wprowadzenie nowych wzorów dokumentów spowodowane jest zarówno koniecznością wprowadzenia dokumentów zgodnych ze standardami przyjętymi w Unii Europejskiej, jak i podniesieniem poziomu zabezpieczeń tych dokumentów przed fałszowaniem.

Koszty wymiany tych dokumentów zostaną rozłożone na lata 2001-2002.

2. z koniecznością powołania Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców w wysokości 4.000.000 zł.

3. z konieczności zatrudnienia i przeszkolenia nowych pracowników w Urzędzie do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, Komendzie Głównej oraz granicznych placówkach kontrolnych Straży Granicznej – ogółem 50 osób, koszt ok. 1.200.000 zł rocznie.

Znaczna część kosztów związana z drukiem nowych dokumentów zwróci się, w związku z pobieraniem od cudzoziemców opłat za ich wydawanie.

4. z konieczności przygotowania i uruchomienia krajowego systemu informatycznego:

- a) serwer centralny (sprzęt) – 3.500.000 zł,
- b) serwer centralny (oprogramowanie) – 5.000.000 zł,
- c) 10 stanowisk z pełną ochroną kryptograficzną – 500.000 zł,
- d) system – 21 etatów kalkulacyjnych – 500.000 zł,

- e) inwestycje telekomunikacyjne dla przyłączenia instytucji centralnych – 6.000.000 zł

Powyższe koszty, uwzględniające jedynie uruchomienie jednostki centralnej, nie obejmują kosztów rozbudowy sieci komputerowych innych resortów i instytucji (np. GIC, Policja). Szacunki dotyczące włączenia tych sieci do krajowego systemu informatycznego ujawnią się w trakcie konsultacji międzyresortowych.

Odnosząc się do wybranych zagadnień związanych z ewentualnymi kosztami należy wskazać, iż :

- a) koszty związane z dobrowolną repatriacją do kraju pochodzenia są już obecnie ponoszone w ramach świadczeń rzeczowych realizowanych z budżetu ośrodka dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, stąd nie przewiduje się konieczności zabezpieczenia dodatkowych środków z tego tytułu,
- b) w odniesieniu do wydawania nowych dokumentów wprowadzonych ustawą wydatki na ich produkcję zostaną zrównoważone opłatami pobieranymi za ich wydawanie,
- c) koszty związane z utworzeniem wojewódzkich struktur Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców będą odpowiadać dotychczasowym wydatkom ponoszonym w części na funkcjonowanie wydziałów spraw obywatelskich urzędów wojewódzkich. Należy zwrócić uwagę, iż struktury wojewódzkie wyżej wymienionego urzędu wejdą w skład zespolonej administracji wojewódzkiej tym samym działalność dyrektora wojewódzkiego urzędu do spraw repatriacji i cudzoziemców obsługiwana będzie przez wojewodę. Należy jednak zakładać, iż fakt rozpoczęcia działalności przez urząd spowoduje jednorazowy wydatek związany ze sferą logistyki (pieczęcie, druki firmowe, szkolenie personelu).

Koszty pokryte zostaną z budżetu, a w przypadku Systemu, którego budowa wynika ze zobowiązań akcesyjnych, koszty pokryte zostaną z funduszy przewidzianych na integrację europejską, pozostających w gestii poszczególnych ministerstw.

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. SEKRETARZA

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.PS / 1258 / 2000 /DHP-jw

Warszawa, 10.04.2000

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych innych ustaw, z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Pawła Sameckiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożoną autopoprawką do projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych innych ustaw (pismo nr RM-10-37-00) pozwalam sobie poinformować, że opinia do powyższego projektu wydana została pismem z dnia 15 marca 2000 roku, nr Sekr. Min. PS /928/2000/DHP-jb. Wprowadzona autopoprawka nie zmienia konkluzji ww. opinii. W załączeniu przekazuję kopię opinii.

Z poważaniem,

Paweł Samecki

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. SEKRETARZA

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.PS / 928 / 2000 /DHP-jb

Warszawa, 15.03.2000

Pan Piotr Stachańczyk
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Pawła Sameckiego działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr L-I-875/98), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

1. Przedłożony projekt ustawy ma na celu przystosowanie przepisów prawa polskiego w zakresie objętym ustawą o cudzoziemcach do przepisów prawa Unii Europejskiej. Nastąpić ma to między innymi poprzez zmiany w przepisach dotyczących wiz (między innymi: zmiana definicji wize, wprowadzenie regulacji dotyczących tranzytu na lotniskach, zastąpienie kilku rodzajów wiz wizą jednolitą, skrócenie okresu obowiązywania wize pobytowej). Ponadto, projektowana ustawa reguluje problematykę łączenia rodzin, stanowiącą przedmiot regulacji prawa UE, a do tej pory jedynie marginalnie regulowaną przepisami prawa polskiego. Przedłożony projekt ustawy reguluje również problematykę statusu uchodźcy, co zbliża w znacznym stopniu przepisy prawa polskiego do przepisów UE w tym zakresie. Należy wskazać na przykład stworzenie bazy prawnej dla udzielania ochrony czasowej, czy też wprowadzenie do polskiego porządku prawnego instytucji wniosku oczywiście bezzasadnego w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy. Należy

jednak wskazać, iż w przyszłości konieczna będzie kolejna nowelizacja ustawy o cudzoziemcach w celu implementacji takich instrumentów prawnych UE jak na przykład Konwencja Dublińska w sprawie określenia państwa odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosku o nadanie statusu uchodźcy złożonego w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej zamkniętych dla Polski do czasu uzyskania przez nią członkostwa w Unii Europejskiej.

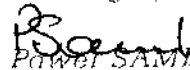
2. Obowiązek nowelizacji ustawy o cudzoziemcach w celu dostosowania przepisów prawa polskiego do wymogów wspólnotowych wynika z Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa (NPPC) oraz polskiego stanowiska negocjacyjnego w obszarze „wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne”. Zgodnie z NPPC za priorytety w dziedzinie spraw wewnętrznych uznano: dostosowanie polityki wizowej do systemu wspólnotowego, wdrożenie polityki migracyjnej i nowego systemu azylowego oraz dostosowanie systemu granicy państwowej do wymogów wspólnotowych. NPPC przewiduje, iż konieczne zmiany legislacyjne polegające między innymi na znowelizowaniu ustawy o cudzoziemcach w częściach dotyczących wjazdu, pobytu, wydalania, statusu uchodźcy nastąpić mają do **czerwca 2000 roku**.
3. W stanowisku negocjacyjnym w obszarze „wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne” strona polska przyjęła na siebie zobowiązanie nowelizacji polskiej ustawy o cudzoziemcach **do połowy roku 2000**. Nowelizacja ta ma polegać między innymi na wprowadzeniu wizy tranzytowej lotniskowej, zmiany okresu na jaki wydawana jest wiza pobytowa z sześciu na trzy miesiące, wprowadzenie obok wizy jedno i wielokrotnej również wizy tranzytowej dwukrotnej, zmianie czasu tranzytu z dwóch na pięć dni. Nowelizacja ta ma pozwolić na implementację do polskiego porządku prawnego dorobku prawnego Unii Europejskiej w zakresie migracji, azylu, ochrony granicy państwowej.
4. W tym kontekście należy również przytoczyć opinię Komisji Europejskiej o stanie przygotowania Polski do członkostwa w UE zawartą w okresowo sporządzanym raporcie na temat postępów dokonanych przez państwa kandydujące na drodze do członkostwa (*tzw. Progress Report*). W raporcie tym Komisja Europejska wskazuje, iż pomimo uprzednio zanotowanych kroków na drodze do dostosowania do *acquis* UE w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, w okresie 1999 roku **Polska nie osiągnęła**

znających postępów w dalszym dostosowywaniu swojego ustawodawstwa do przepisów prawnych UE. Zgodnie z przytaczanym raportem Polska musi w krótkim czasie dokonać kompleksowej reformy przepisów o cudzoziemcach. Polska powinna kontynuować dostosowywanie ustawodawstwa do polityki imigracyjnej UE. Wskazuje się także na fakt, iż Polska do tej pory nie określiła listy bezpiecznych krajów pochodzenia i bezpiecznych krajów trzecich, mimo, że ustawa o cudzoziemcach przewiduje jej opracowanie.

5. W konkluzji należy stwierdzić, iż projektowana ustawa o zmianie ustawy o cudzoziemcach pozostaje w zgodności z prawem Unii Europejskiej, polskim stanowiskiem negocjacyjnym w obszarze „wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne” oraz Narodowym Programem Przygotowania do Członkostwa.

Z poważaniem,

p.o. SEKRETARZA
Komitetu Integracji Europejskiej

Paweł SAMECKI
Pozasekretarz Stanu

Do uprzejmej wiadomości

Pan Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

